

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (ozl. anila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inzerat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 16. V Ljubljani, 31. avgusta 1899. Leto XVI.

Obseg: Majfartove prevozne štedilne peči. — Jesensko oranje. — Gnoj in gnojenje (Dalje.) — Črna rja. — Kako se sestavi račun za osebni dohodek. — Snažite živali! — O prižinjanju koruze. — Vprašanja in odgovori — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva — Tržne cene. — Inserati.

Majfartove prevozne štedilne peči.

Že več let rabijo parilnike za pripravljanje krme, posebno za parjenje krompirja. Parilnik ima parni kotel ter eno ali dve kadi, komor se dene krmilo. Iz parnega kotla se napelje par po ceveh v kadi, da spari krmilo. Parilnikov je sicer več vrst, vendar imajo vsi ta nedostatek, da se morejo rabiti le za parjenje. Sicer jih pa tudi zato niso povsod uvedli, ker so precj dragi in potrebujejo precj kurjave.

Zato opozarjamo na neko pripravo, v kateri se krmila lahko parijo ali pa kuhajo; to so prevozne štedilne peči. (glej pod. 34. in 35.), ktere nekaj časa sem prodaja Majfart na Dunaju.*) Ta peč se tudi lahko rabi za izvlečenje grenkih snovij iz volčjega boba, pa tudi za vse kuhe v gospodarstvu.

Prevozna štedilna peč ima zunanji obod ter notranji kotel. V spodnjem delu obodovem je kurišče, pod tem predal za pedel.

V zgornjem delu obodovem visi kotel tako, da mu vroči plini prihajajo prav do roba ter tako obdajajo skoraj vso površino. Peč ima nastavek, na kterega se pritrdijo odvodilne cevi za dim. Ker se peč rabi za razne namene, je njen kotel sirov ali pa posteklen (pološčen).

Ako hočemo pariti krompir, nalijemo v notranji kotel vode, približno za $\frac{1}{4}$ njegove prostornine, prav nad vodo vložimo sitasto dno, in na to nasujemo krompirja. Ko voda zavre, uhajajo pare skozi sitasto dno med krompir ter ga sparijo, voda pa se odteka doli. Da moremo vodo vsak čas odtočiti, je na strani kotla

pipa. Ako hočemo kako reč skuhati, tedaj seveda ne potrebujemo sitastega dna; skuha se v 15 minutah. Peči s položčenimi kotli se tudi v mnogih obrtih lahko rabijo.

Ako hočemo volčjemu bobu odvzeti grenkih snovij, nasujemo ga v kotel do $\frac{3}{4}$ prostornine ter nanj nalijemo toliko vode, da stoji nad zrnjem, potem pa tako zakurimo, da voda zavre. Voda je pri tem postala taka, kakor gnojnica, in jo moramo odtočiti, doliti nove in zopet segreti. To se ponovi 2—3krat, dokler voda ne ostane čista.

Prevozne peči se lahko povsod postavijo, kurijo pa se z drvmi, s šoto ali s premogom. Dobivajo se v 16 velikostih, držeče po 25—400 litrov.

Jesensko oranje.

Marsikdo si bo mislil: Kaj bom že jeseni svoje njive oral, saj imam spomladi v aprilu časa, da razorjem za pšenico, rž, oves, in ječmen; kadar posejem to, mi ostane še dosti časa za turščico, lan krompir in druge rastline. Toliko let že gospodarim in vem, kdaj in kako moram saditi krompir. Storim, kar mi je storiti, drugo pa prepustim božjemu blagoslovu. Tako je mnenje našega kmeta o jesenskem oranju ali o pripravi njiv jeseni za spomladanjsko setev. Preverjeni smo, da bode komaj vsak petdeseti kmet mislil: Morebiti bi vender dobro bilo, če bi „Kmetovalca“ poslušal? Storil seveda ne bo nič; drugi pa se bodo našim nasvetom gotovo le posmehovali.

Korist jesenskega oranja je neprecenljivo velika. Vsi pametni kmetovalci so jo davno že spoznali in se

*) Ph. Mayfarth & Co., Wien II., Taborstrasse 76.

tudi po tem ravnajo. Na Češkem so razumnejši kmetje, ki posnemajo večinoma grajščake. Oni preorjejo že jeseni vsako njivo po enkrat ali dvakrat, pridelujejo pa tudi še enkrat več vsakega žita kakor naš kmet. Tudi vidimo po vseh deželah premožnejše kmete, le pri nas so večinoma reveži, ker ne znajo iz zemlje dobivati dvakrat večjih pridelkov. Še celó naše grajščine in mali grajščaki nimajo boljših pojmov o umnejšem obdelovanju sveta; tudi oni hodijo rakovo pot.

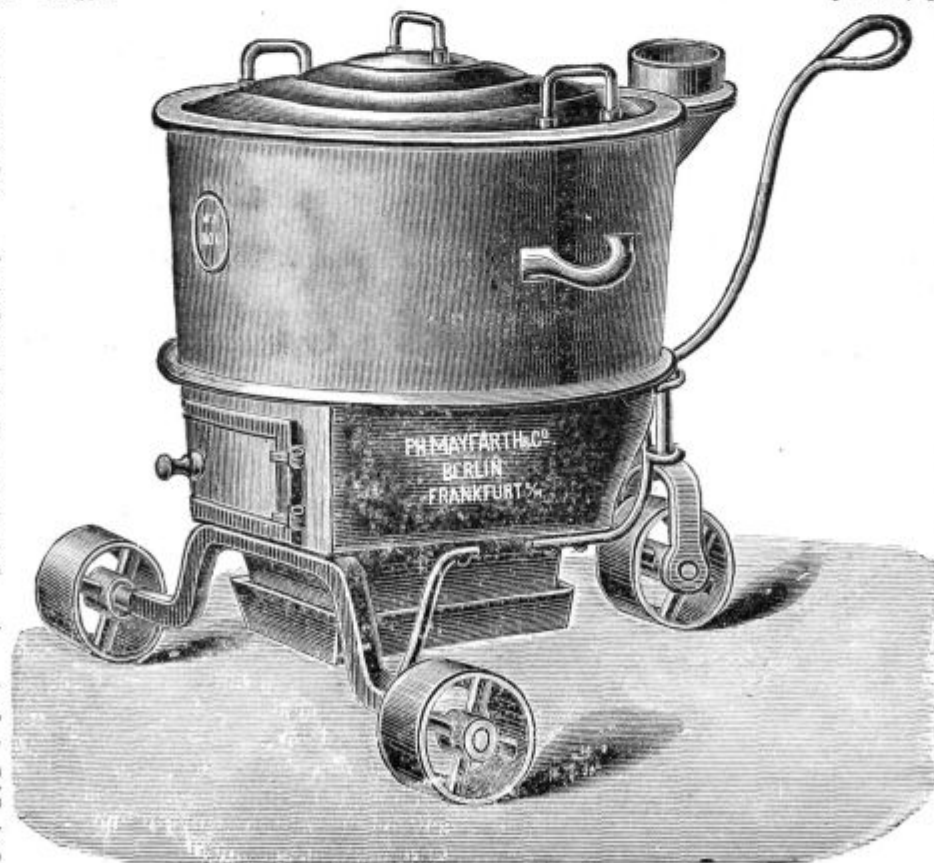
Koristi jesenskega oranja so:

1.) V razorano zemljo pride več solčne svetlobe, gorkote, zraka, rose, dežnice, mraza in snega. Vse to vpliva na posamezne dele zemlje, da se nekoliko predrugačijo ali raztopijo. Mrtva zemlja tako prezebe, da postane našim rastlinam rodovitna. V zraku je veliko snovij, ki pridejo v razorano zemljo, na primer ogljikova kislina in amonijak, obe sta prepotreben živež našim rastlinam, brez njih ne more rasti nobena. V nerazorano njivo pa teh snovij iz zraka ne more priti obilo, zato ostane nerodovitnejša.

2.) Mrtva zemlja se napije vode in zraka, ki raztopita veliko rudninskih solij in jih pripravita rastlinam v použitek. Rastline ne uporabljajo neraztopljenih solij, in zato jim ne morejo nič koristiti. Mrtva zemlja je sestavljena iz mnogih naraztopljenih, rastlinam neprikladnih rudninskih solij. Mrtva zemlja postane rodovitna, ako njive jeseni preorjemo. Z jesenskim preorvanjem smo njivo brez gnoja naredili rodovitnejšo; s tem smo si pa tudi gnoja prihranili, saj dostikrat oranje

Podoba 34.

Podoba 35.

njivi več koristi kakor gnojenje.

3.) Jesensko oranje nam daje priliko, da njivo poglobočimo. Jeseni smemo vsako njivo globoko orati in tudi mrtvo zemljo izoravati, ker se pozimi vsa predrugači. Tiste njive, ktere bomo spomladi posejali s peso, z deteljo, s krompirjem in z lanom, lahko orjemo globoče. Z jesenskim oranjem vse njive leto za letom bolj poglobočimo. Marsikdo utegne ugovarjati: Kako bom pa potem oral s svojimi slabimi volički, saj še sedaj komaj 4 palce globoko brazdo vlečejo? Proč z lesenim plugom, pa bode mogoče tudi s slabo živino veliko globoče orati!

4.) Ker jeseni lahko globoko orjemo, se naša orna zemlja v nekoliko letih poglobi, in vse rastline nam potem v njej veliko bolje obrodijo, kakor so poprej v plitvi zemlji. Pesa, lan, konoplje, detelja in še mnoge druge rastline segajo s svojimi koreninami po več pralce, pesa in detelja do

3 čevlje globoko v zemljo, in si tam iščejo živeža. Če jim globoko preorjemo, se v preoranem svetu dobro okoreninijo in okrepijo, da potem iz spodnje zemlje uspešneje srkajo živež. Tako globoko oranje se nam gotovo dobro izplača. V globoko razorani zemlji raste lucerna po več let kakor v plitvi; sploh vsaka rastlina nam veliko bolje rodi. Z globokim jesenskim oranjem si poljske pridelke pomnožimo in sami sebe bogatimo.

5.) Koliko stane pri nas pletev pomladanskih rastlin, okopavin, krompirja, pese, korenja, lanu, ječmena itd., vsak sam koder je podnebje

mokro, tako obilno, da včasih pletev več stane, kakor je ves pridelek vreden. Proso se mora dostikrat zaradi plevla podorati, in tudi za pletev drugih rastlin se mnogokrat toliko potroši, da pletev pojé ves dohodek. Kaj je vzrok tako obilnemu plevelu in kako ga uničiti? Če jeseni svoje njive preorjemo, zataremo s tem že v prvem letu polovico plevla, ker v preorani njivi plevelne korenine zmrznejo in segnijejo. Vsak ve, da vsaka rastlina bolje raste in tudi bolje obrodi, kjer ni plevla. Če to vemo, moramo tudi na to gledati, da njive čistimo. Z jesenskim oranjem njive lože očistimo plevla kakor spomladi z drago pletvijo.

6.) Naše rastline: lan, proso, konoplje, krompir in repa hočejo dobro, rahlo zemljo; v trdi ilovici ne morejo dobro obroditi, in če jim to trdo ilovnato zemljo samo spomladi preorjemo, ni še postala tako rahla, kakor zahtevajo rastline. Vsak tudi ve, da zemlja postane tem rahlejša, čim večkrat je preorana; še bolj pa pospešuje jesensko oranje rahlost zemlje, ker jo mraz pozimi dobro razdrobi.

7.) Veliko črvov in mrčesov je v strnišču, ki so v neizorani zemlji proti mrazu pozimi prav dobro zavarovani; ako pa njivo jeseni preorjemo, jim razrušimo njihov gnezda, mraz jih hitro zasači in popolnoma uniči. Ta se bode mnogim zdela bosa, ker ne vedo, da ima vsaka naša rastlina po več ali manj mrčesov, ki v strnišču ali pa blizu korenin v površju zemlje prezimijo in ktere mraz in zimska mokrota lahko uničita.

8.) Ob lepih jesenskih dnevih imamo zadosti časa, da njivo po dvakrat ali tudi trikrat preorjemo, kakor kaka rastlina zahteva, in s tem oranjem si spomladansko obdelovanje veliko skrajšamo. Mislimo si našega Gorenjca, kako mora spomladi razbijati kepe za lan. Ko bi jeseni njivo globoko preoral, bi ne imel spomladi pri zadnjem in predzadnjem oranju nobene kepe, ne bilo bi mu treba za razbijanje kep potrošiti nobenega krajcarja, lahko bi opravljal druga poljska opravila in se ne mudil z neumnim razbijanjem kep.

9.) Spomladi je prav težavno, težke ilovnate njive dobro zrahljati, posebno ob deževju. Dostikrat se pomladanjska setev zakasni samo zaradi mokrote. Ko bi pa vse take njive, ktere spomladi posejemo, jeseni preorali, bi se spomladi hitreje osušile in lahko bi jih prej obdelali in obsejali. Z jesenskim oranjem dosežemo tudi to, da spomladi vsa jara žita in druge rastline posejemo v pravem času. Kasna pomladanjska setev zakrivi dostikrat slabo žetev.

10.) Ovsu nam na peščenih tleh ni treba narediti prerahle njive, vendar mu pa jesensko oranje več koristi kakor pomladanjsko. Spomladi posejemo po že izorani njivi oves in ga samo z brano podvlečemo. Iz tega je razvidno, da smo si spomladi oranje prihranili in da nam dosti časa ostaja za druga opravila.

Tukaj smo navedli mnogo razlogov za jesensko oranje. Da bi le naši bralci tako ravnali in bolj zani-karnim svojim sosedom, kteri „Kmetovalca“ ne berejo, kaj razjasnili o koristi jesenskega oranja.

Slovenski kmet rad pusti, kadar svoje pridelke: ajdo, repo, krompir in korenje s polja pospravi, njivo celo zimo ležati v plevelu, šele spomladi jo za kake 4 palce prav slabo preorje in potem precej poseje. Na tako slabo razorani in prerahljani njivi ne more nič obroditi. Turščica, lan, krompir, detelja, korenje itd. hočejo imeti njivo preorano že jeseni, posebno če je zemlja ilovnata, ktero je treba včasih dvakrat orati. Z jesenskim oranjem si bode vsak kmetovalec toliko več prikmetoval, da s tem lahko poplača davke. Jesensko oranje izda

toliko, kolikor pol gnojenja; od njega je odvisna prihodnja letina. Naj si vsak nejevernež samo po eno njivo preorje jeseni in naj se sam prepriča, koliko ji bo koristilo, drugo leto mu ne bode treba več svetovati.

Gnoj in gnojenje.

(Dalje.)

XIX.

Gnojenje travnikov.

Za gnojenje travnikov navadno rabimo gnojnico, v kateri je mnogo kalija in dušika, pa malo fosforove kisline. Preobilno dovajanje dušika travnikom, na katerih hočemo med travo imeti mnogo detelje, je potrata te dragocene redilne snovi, in tudi kalij ne more mnogo koristiti, ker primanjkuje fosforove kisline.

Gnojenje s samo gnojnico ne koristi nič, ampak le škoduje, če ne preprečimo dušikove izgube s tem, da gnojnici dodamo superfosfata in ji ob enem pomnožimo fosforovo kislino. S takim enostranskim dušičnatim gnojenjem se pač zelo pospešuje rast trave in kobulnic na travnikih, detelje pa se zatirajo.

Ker morejo vse na travnikih rastoče detelje in grašice potrebni dušik jemati iz zraka, je treba travnik v prvi vrsti gnojiti s kalijem in s fosforovo kislino. Pri travnikih se torej gnojenje z umetnimi gnojili najbolj izplača, seveda pod tem pogojem, če v gospodarstvu primanjkuje hlevskega gnoja.

Gnojnica spada k hlevskemu gnoju, in kjer je dosti stelje (pri nas imamo dosti šotne stelje), tam bi ne smelo biti nič gnojnice posebej, ampak le hlevski gnoj; ta pa pride tja, kjer se bolje porabi, namreč na polje. Povsodi, kjer so se kmetovalci ravnali po navedenem navodilu, se je pokazalo, da so kisle trave začele izginjati, detelja pa je začela bujnejše poganjati. Samo ob sebi se ume, da se mora v planinskih krajih, ali tam, kjer ni toliko polja, vrtov in vinogradov, da bi se porabil hlevski gnoj, ali ta ali z bolj šana gnojnica dati zopet travnikom. Gnojnica ima to napako, da redilnih snovij nima v pravem razmerju, in zaradi tega moramo to napako popravljati s tem, da pridevamo fosforovo kislino. Če po travniku polijemo kakih 300 hektolitrov gnojnice na hektar, tedaj je to dobra pognojitev, in gnojimo tako s kakimi 150 kg kalija, s 3 kg fosforove kisline in s 45 kg dušika. Primanjkljaj fosforove kisline odstranimo s tem, da dodamo 3 q superfosfata, v katerem pomnožimo fosforovo kislino za 60 kg.

Izcrpanim travnikom je treba jeseni in pozimi dati 6 do 8 q Tomasove žlindre ali kostne moke in 10 q kajnita ali 2½ q žveplenokislega kalija na 1 ha. Tudi se pri gnojenju s kajnitom ne sme pozabiti na apno, kterege je treba vsakih 5 do 6 let potresti 10 do 12 q na 1 ha. Namesto kajnita se daje z dobrim uspehom tudi lesni pepel.

Ako je travnik vsled izdatne gnojitve zopet v pravem stanju, tedaj zadošča letno gnojenje s 3 q Tomasove žlindre ali kostne moke in s 6 q kajnita ali z 1½ q žveplenokislega kalija. Vlažne travnike, kjer rastejo le kisle trave in mahovi, je treba najprej osušiti, z gnojenjem in s kajnitom uničiti jim mah in jih potem prevleči.

Gnojitev pa vpliva ugodno le tedaj, če se zemlja zboljša s primernim namakanjem in osušenjem, z dovažanjem apna ali laporja, in če se nadalje na novo prirejenem travniku sejejo pravilno sestavljene deteljne in travne zmesi.

Posevanje travnikov s senenim drobnom, ki obstoji iz plevelov in družih ničvrednih trav, je vsekakor škodljivo. Tudi zmesij, ki so naprodaj, ni priporočati, ker so pogosto le iz manj vrednih trav. Semenska zmes mora biti z ozirom na kakovost zemlje na podnebje in na namen različna, zato naj si jo kmetovalec pripravi sam in naj v to potrebna semena kupi posamič.

V naslednjem pregledu navedemo nekaj primerov travnih zmesij za trajne travnike na različnih tleh.

Štev.	S e m e	Na sveži,	Na vlažni,	Na	Na peščeni
		prhli ilovnati zemlji	težki glinasti zemlji	močvirski zemlji	zemlji
kilogram.					
1	domača detelja (trifolium pratense)	3 ¹ / ₂	1 ³ / ₄	1 ³ / ₄	—
2	bela detelja (trifolium repens)	1 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	—	—
3	švedska detelja (trifolium hybridum)	3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₄	1 ¹ / ₄	1 ¹ / ₂
4	navadna nokota (lotus corniculatus)	1 ¹ / ₄	—	2 ¹ / ₂	3
5	hmeljna detelja (medicago lupulina)	—	—	—	2 ¹ / ₂
6	mačji rep (phleum pratense)	2 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	3	3 ¹ / ₂
7	senožetna latovka (poa pratensis)	3	—	—	5 ¹ / ₂
8	trstikasta bilnica (festuca arundinacea)	4 ¹ / ₂	9	9	5 ¹ / ₂
9	pasji rep (cynosurus cristatus)	2 ¹ / ₄	2 ¹ / ₂	—	—
10	šopolja (agrostis stolonifera)	—	1	—	—
11	angleška ljulika (lolium perenne)	—	9 ¹ / ₂	—	—
12	visoka pahovka (avena elatior)	11 ¹ / ₄	5 ¹ / ₂	6 ¹ / ₂	6 ¹ / ₂
13	senožetna bilnica (festuca pratensis)	5	10	10	—
14	pasja trava (dactylis glomerata)	9	9	6	7
15	lisičji rep (alopecurus pratensis)	2 ¹ / ₂	2 ¹ / ₂	3	—
16	zlata pahovka (avena flavescens)	2 ¹ / ₂	—	3	3
17	rosulja (anthoxanthum odoratum)	1	—	—	1
18	glistnik (bronus inermis)	—	—	—	28 ¹ / ₄

XX.

Gnojenje stročnicam.

V prejšnjih odstavkih: „O gnojenju z zelenjem“, in „Pogoji, pod katerimi vplivajo umetna gnojila“, smo razpravljali temeljna pravila, kako je pravilno gnojiti metuljnicam, in nam preostaja razpravljati samo še o posameznih rastlinah. Najprej naj poudarjamo, da se mora stročnicam na vsaki neapnjeni zemlji razen s kalijem in s fosforovo kislino izdatno gnojiti z apnom, in sicer naj se ga da 10 q na 1 ha za 4 do 5 let.

Bob ima najrajši globoka glinasta ali ilovnata tla; pa tudi na sprsteninastih peščenih tleh dobro uspeva. Bob zahteva obilno gnojenje; 1¹/₂ q žveplenokislega kalija in 6 q Tomasove žlindre ali kostne moke za 1 ha. Bob razkroji težka tla, da za njim rastline prav dobro uspevajo.

Grah, grašica in detelje zahtevajo več apna kakor bob; nemška detelja ne uspeva, če je v zemlji manj apna kakor 0,3 ‰. Prejšnji rastlini naj se da 3 q Tomasove žlindre ali kostne moke in 1 q žveplenokislega kalija (= 4 q kajnita). Če hočem deteljo

le pokrepčati, tedaj povrh potrosimo 1 q superfosfata in 1¹/₂ q žveplenokislega kalija.

Volčji bob, ki na apnenih tleh nikakor ne uspeva, ni tako izbirčen, ker je zadovoljen z najrevnejšo zemljo. Jeseni naj se mu da kakih 6 q kajnita ali 1¹/₂ q žveplenokislega kalija. Volčji bob je za gnojenje z apnom jako občutljiv, in sicer deluje izmed vseh različnih apnenih gnojil fosforovokislino apno najbolj škodljivo; sadra (malec) in ogljikovokislino apno ne delujeta sicer tako zelo neugodno, vendar pa še precej ovirata njegovo rast. Če gnojimo s kajnitom, se škodljivi vpliv nekoliko zmanjša. Volčjemu bobu je torej treba gnojiti enostransko s kalijem, ker se je izkazalo, da je poraba gnojil, v katerih je fosforovokislino apno, za volčji bob škodljiva in potratna. Fosforovo kislino je treba dati drugim rastlinam, ne pa tratiti jo za volčji bob.

Ako hočemo zelen volčji bob podorati za gnoj, tedaj ga zgodaj vsajemo v zimsko rež ali pa v preorano strnišče, kjer se navadno tako dobro razvija, da dá potem, ko ga podorjemo, toliko gnojilne vrednosti kakor kaka slabša pognojitev s hlevskim gnojem. Volčji bob je najboljša rastlina, da jo zeleno podorjemo za gnoj. Najvažnejši je višnjevi volčji bob, kajti v enem in istem času naredi 8 do 15 cm daljše, globokeje v zemljo segajoče korenine kakor beli ali rumeni volčji bob.

Seradela ne zahteva tako dobre zemlje in toliko gnoja kakor domača detelja. Na neprelahkih peščenih tleh uspeva najbolje, dočim ji pusta ilovnata in glinasta tla niso pogodu. Najbolje je, vsejati jo po rži, in sicer zgodaj spomladi. Gnojenje (3 q Tomasove žlindre ali kostne moke in 1 q žveplenokislega kalija) se najbolj izplača, če je vreme v prvem času rasti vlažno.

(Dalje prihodnjič.)

Črna rja.

To bolezen smo že opisali v „Kmetovalcu“ in smo že takrat vinogradnike opozorili na novo pretečo nevarnost, ki nam more ugonobiti vse vinstvo, ako se zanese tudi v naše kraje. V Avstriji se ta bolezen še ni našla.

Da se črna rja ne zanese iz Francoskega, kjer je že skoraj 3/4 vinogradov napadenih, tudi k nam v Avstrijo, je kmetijski svet priporočil kmetijskemu ministertvu spodaj navedene predloge; in to je vse predloge sprejelo ter je naročilo, da se objavijo v vseh strokovnih listih. Ti predlogi se glasijo:

1.) Ker preti nevarnost, da se s prevažanjem ameriških podlog iz Francoskega črna rja zanese tudi na Avstrijsko in ker se v Avstriji prideluje skoraj že toliko ameriškega materiala, kolikor zadošča za tužemske razmere, se podpisani kmetijski svet obrača do vis. kmetijskega ministertva s prošnjo, naj v bodoče prepove vsak uvoz trt iz inozemstva.

2.) Če se pa v prihodnjih letih pokaže, da se v tuzemstvu ne prideluje toliko podlog, da bi se moglo ugoditi vsestranskim potrebam, naj se dovoli uvoz edino iz Ogerskega, pa le iz nesumljivih krajev. Za uvažanje trt iz takih krajev se mora izposlovati dovoljenje deželnega odbora in deželne komisije za trtno-ušne zadeve (dotične dežele).

3.) Kmetijsko ministertvo je naprošeno, naj po mogočnosti podpira vse državne, deželne, podružnične nasade in tudi privatne podjetnike, da postane avstrijsko vinstvo čim prej neodvisno od inozemstva.

4.) Uvoz trt iz inozemstva naj kmetijsko ministerstvo le tedaj dovoli (izvzemši v izjemah, navedenih pod točko 2.), če se namerava vpeljati za poskušnjo le pičlo število novih, priporočljivih trt, (na pr. novih hibridov).

Take vrste trt naj se pa dobivajo le potom kmetijskega ministerstva pod posebno strogostjo in previdnostjo.

Kako se sestavi račun za osebni dohodek.

Ako smo med letom vse, kar je treba, zapisali v blagajnično knjigo in v knjižico za pridelke (glej „Kmetovalca“ št. 12. in 14.), potem se koncem leta lahko izkaže naš osebni dohodek.

V to svrhu je najprej skleniti blagajnično knjigo in sešteti vse dohodke in stroške. Recimo, da smo imeli 2480 gld. dohodkov in 2060 gld. stroškov; ostane nam torej še 420 gld. gotovine.* Ta ostanek pa ni čisti dohodek, kakor bi utegnil misliti ta ali oni. Ta znesek bi bil naš čisti dohodek le v tem neverjetnem slučaju, če bi bili pričeli lani gospodariti brez vsake gotovine in če bi bila končna vrednost vsega drugega premoženja pri hiši ravno tolika, kakor je bila v pričetku leta. Kaj takega se pa nikdar ne primeri, ampak vsako leto nam ostaja zdaj več zdaj manj gotovine, in tudi drugo premoženje, zlasti različni pridelki, se glede njih vrednosti od leta do leta tako izpreminjajo, da so kako leto več, drugo leto zopet manj vredni. Ako torej hočemo izračunati svoj čisti dohodek, moramo vse to upoštevati in primerjati med seboj lanske in letošnje premoženjske razmere.

Zaraditega nam je treba pregledati:

- 1.) za koliko smo v gotovini na boljšem (oziroma na slabšem), in
- 2.) za koliko se je pomnožilo drugo premoženje, torej vrednost živine, pridelkov itd.

Kar se tiče gotovine, je treba le lanski ostanek primerjati z letošnjim, pa izvemo, za koliko smo na boljšem. Ako nam je ostalo lani 145 gld. v denarju, letos pa 450 gld., potem smo letos prigospodarili 450 gld. manj 145 gld., torej 315 gld. Za tale znesek smo v denarju na boljšem, in le teh 315 gld. je upoštevati pri računu za čisti, oziroma za osebni dohodek.

Sedaj je pa še pregledati, za koliko smo na boljšem pri drugih delih svojega premoženja.

Ako imamo v hlevu več živine kakor lani, ali pa več žita, vina itd., potem je to večjo vrednost, za katero se je premoženje pomnožilo, izračunati in pripisati k znesku 315 gld., da izvemo za čisti dohodek.

Za malega posestnika popolnoma zadostuje, če pregleda koncem vsakega leta samo to, koliko mu ostaja pridelkov, namenjenih za prodajo in za prabo v hišnem gospodinjstvu, ker so druge izpremembe v stanju njegovega premoženja tekom enega leta večidel tako neznatne, da jih prav lahko prezre.

Recimo, da smo vse pregledali in našli, da se je razen gotovine tudi drugo naše premoženje od lani do letos pomnožilo za 280 gld. Ves čisti dohodek znaša potemtakem 315 gld. (v gotovini) in 280 gld. (v blagu), skupaj torej 595 gld.

*) Pri tej priliki je tudi pregledati blagajnico in se je prepričati o tem, ali je v redu ali ne.

Ta slučaj, da bi se nam premoženje pomnožilo na obe strani, namreč v gotovini in v blagu, ta slučaj je najugodnejši za gospodarja. Navadno se dogaja, da se pomnoži ali gotovina in se vsled tega zniža vrednost blaga, ali pa narobe, da je namreč konci leta manj gotovine kakor lani, zato pa več blaga pri hiši. Ob slabih letinah se zniža tudi oboje. V takih slučajih ne moremo govoriti več o čistem dohodku, ampak o izgubi.

Recimo, da se je premoženje v blagu znižalo za 280 gld. v primeri z lanskim letom, potem imamo le 35 gld. čistega dohodka, namreč 315 gld. manj 280 gld.

Ako je pa konci leta le 55 gld. v blagajni, torej za 90 gld. manj ko lani, in ako je vrh tega tudi premoženje v blagu za 280 gld. manj vredno ko lani, potem imamo izgube 370 gld.

Na teh izgledih lahko vsakdo izprevidi, da ni zadosti, ako upoštevamo le denarno stanje kmetovalčeve konci vsakega leta, ampak da je tudi treba pregledati, kako je z drugim premoženjem.

Vzemimo, da imamo 595 gld. čistega dohodka v gospodarstvu. Ako hočemo sedaj izračunati še osebni dohodek, potem je treba, da prištejemo temu dohodku še stroške za svoje življenje in pa vrednost stanovanja.

Koliko pa znašajo stroški za življenje?

Ako smo blagajnično knjigo (glej „Kmetovalca“ št. 12.) uredili po obrazcu št. 2. ali št. 3., potem je treba sešteti zasebne stroške in stroške za hišno gospodinjstvo. K stroškom za hišno gospodinjstvo je tudi prišteti vrednost porabljenih domačih pridelkov, ktere najdemo v knjižici za pridelke. Ako smo izračunili stroške za hišno gospodinjstvo, potem moramo od skupnega zneska odbiti, kar odpade stroškov za prehrano gospodarskih poslov. Ostanek in zasebne stroške pa pripisemo čistemu dohodku. Recimo, da je v blagajnični knjigi izkazanih 160 gld. stroškov za hišno gospodinjstvo, domači pridelki, ktere smo porabili za živež, so pa 280 gld. vredni, tako da je vsega potroška za hišno gospodinjstvo skupaj 440 gld.

Ako smo imeli pri hiši 2 gospodarska posla, na pr. 1 hlapca in 1 deklo, in ako računamo njih hrano po 90 gld. na leto, potem znašajo stroški za nas 440 gld. manj 180 gld., torej 260 gld.

Ta ostanek 260 gld. in zasebne stroške, ki so izkazani v blagajnični knjigi na pr. z zneskom 120 gld., je pripisati k čistemu dohodku 595 gld. Na ta način dobimo osebni dohodek 975 gld., kteremu je prišteti še vrednost stanovanja. Ako je to 60 gld. vredno, imamo vsega osebnega dohodka skupaj 1035 gld.

Ker je treba osebni dohodek davčnemu oblastvu bolj na drobno izkazati, hočemo prihodnjic še razložiti, kako je gospodarjem sestaviti napoved za osebno dohodnino na tistih tiskovinah, ktere pošilja davčni urad prizadetim gospodarjem.

R.

Snažite živali!

Mnogokrat smo že pisali v tem listu o važnosti snaženja živalij, oziroma njih kože. Vender vemo, da še mnogo naših gospodarjev noče ali ne more prav razumeti, zakaj naj živini kožo snažimo. Ni jim tega zameriti, kajti važnost osnažene kože za zdravje živine vé ceniti le tisti, kateri pozna sestavo in delovanje živalske kože. Iz tega vzroka smo se namenili našim gospodarjem v pouk nekaj povedati o koži sami, kajti prepričani smo, da bode, kdor spozna sestavo kože in njeno delovanje, ukazal, snažiti živino, in sicer ne le samo konje, ampak tudi goveda.

Koža je organ tipa. Ob enem pa tudi pokriva vse vnanje površje telesa in varuje nežnejše spodnje organe. Na nekterih mestih, na pr. na ustih, na očesnih vejicah prehaja v sluznico, ki zastira notranje telesne dele. Sluznica je vedno vlažna (sluzna) in ni sposobna za natančen otip. Vnanja telesna koža je pa še posebno imenitna kot izločevalen organ ter obstoji iz dveh popolnoma različnih plastij, iz spodnje usnjice in iz zgornje tančice; zraven so še nekatere postranske tvarine, na pr. lasje, nohti itd.

Tančica ali gornja kožica je prozorna in brezčutna kožica, ktero z iglo lahko prebodeš in privzdigneš. Na mestih, koder se ta kožica pogostoma tare in tlači, odebeli, in ondi nastanejo žulji. Znojne luknjice ali preboji (pore) so brezštevilne in fine livkaste jamice v tančici, tudi lasje rasto iz enakih globelic. Anatomska preiskava nam kaže, da je tančica zložena iz ploščnate tkanine, v kateri ni niti žil niti živcev.

Njena vnanja plast ima samo usahle celice, ki se v podobi belih luskin otirajo in odpadajo. Nasproti tej gornji plasti je pa njena najdolnja plast mehka in vlažna; odlupljena je videti mrežasta, ker tipalne bradavičice delajo v njej vtise. Imenujemo jo sluzno mrežnico, a zanimiva je zaradi tega, ker so v njej vložena barvila (pigmenti), od katerih ima živalska koža različno barvo.

Usnjica je najdebelejša kožna plast in pglavitni del živalske kože. Ta debela in žilava plast je spolstena iz vezne tkanine, prožnih vlaken, žil in živcev. Ogoljena in očiščena dlake se stroji v usnje, dolgo kuhana se izpremeni v klej.

Pogledamo li to kožo z večalom, opazimo na njej neizmerno mnogo majhnih sršočih bradavičic, takoimenovanih tipalnih bradavičic, v katerih se končavajo pretanke živčne nitke, zato mislijo, da je v teh bradavičicah sedež tipa. S prostim očesom jih lahko vidiš na koncu prstov, kjer so nanizane v slokaste poteze. Koža pa ni povsodi enako občutljiva za otip, temveč na raznih mestih jako različno. Največja je občutljivost konci jezika, najmanj pa na hrbtu.

Na notranji plati prehaja usnjica malo po malo v rahlejšo tkanino, zvano mezdra, v kateri leži vse polno tolstih mehurcev, zato se ta plast tudi imenuje tolstnica ali salovnica, ter ima namen varovati nekatere organe. Zato je ponekod sosebno debela, na pr. po trebuhu, drugod je pa skoro nič ni, na pr. na ohlju. Pri debelih osebah je ta plast po več prstov debela.

Kakor postranske tvarine spadajo h koži tudi lasje, nohti, luske perje in rogovi.

Lasje tiče s korenino, s takoimenovanim lasnim mešičkom, v jamicah gornje kožice. Rasto pa samo v dolnjem kraju, kajti vanje ne prihaja nobeden živec, niti kaka žila, zato se lahko brez vse bolečine strižejo. Ob straneh ima vsak las lojnice, to so namreč grozdaste žlezice, iz katerih se neki loj cedi v las. Toda ne samo lasje, temveč vsa koža dobiva iz onih tolščobnih žlez potrebno mast ki kožo vzdržuje voljno in gladko.

Nohti, luske in perje pravzaprav niso nič drugega kakor močno razviti, razploščeni ali razčehani lasje, rasto torej takisto samo na dnu in so tudi brez čuta. To isto velja tudi o rogeh.

V koži se nahaja obilo jako drobnih, kakor las tankih žilic, a po njih tekoča kri je po vsem telesnem površju v bližnji dotiki z zrakom, kajti od vnanjega zraka jo ločijo samo stene krvnih posodic in kožna

tančica. Skozi te tanke kožice pa morejo v žilicah zaprte tekočine nekoliko prodirati, in sicer v podobi pare, ki potem skozi male preboje ob tančici stopa kakor znoj ali pot na površje. To se godi v znojnicah ali znojnih žlezah, obstoječih iz klopčasto zvitih cevč, ki leže na dnu usnjice ali pa v mezdrji. Od vsake znojne žleze vodi polzasto zvit znojni predor na površje.

Znoj je nekoliko kisel in ima v sebi 98 odstotkov vode, potem kuhinjske soli, tolšče in hlapne tolščobne kisline, od katerih dobiva znoj nekak poseben duh. Množina izparjenega znoja je znatna in znaša velik del vseh iz trupla izločenih tekočin. Za vsako uro pride na 1 funt telesne teže po priliki 1 gram znoja in za vsak kvadratni centimeter površja 0,007 grama. Izhlapenje skozi kožo je za zdravje potrebno, in telesu škodi, ako koža v tem delovanju zaostane, in celo smrt more biti posledek premajhnega izhlapevanja, ako se na pr. vsled opeklin zniža na eno tretjino. Živali, katerim so s kakim povlakom namazali kožo in tako zamrtvili kožne preboje (pore), so umrle za nekaj časa. Znojenje pospešujejo vsa sredstva, ki priganjajo več krvi v kožo, na pr. vnanja toplota, hitro gibanje, tople pijače, pa tudi duševne razdražbe.

Delovanje kože v tem zmyslu pa pri naših domačih živalih najbolj ovira nesnaga, t. j. prah i. t. d., ker je pri nas redkokrat navada, goved snažiti, zato je pa naša goved takorekoč vedno na pol bolna, jed ji slabo tekne, daje malo mleka i. t. d. Torej snažite svojo goved, dobiček bodele kmalu spoznali!

O prižinjanju koruze.

Jako razširjena je navada med kmetovalci, da prižinjajo koruzo, kadar je odevetela, potem pa vrhove živini pokladajo za krmo. Ja, prav vcepljeno nahajamo to navado včasih po pokrajinah, koder se koruza v veliki meri prideluje. O takem izkoristenju še rastoče koruze se pa nikakor še ne strinjajo nazori izkušenih in naprednih kmetovalcev; nekteri so pač za to, drugi pa tako postopanje zametavajo. Kaj napačne nazore nahajamo o tem posebno pri mnogih kmetovalcih severnih pokrajin, ki porezavajo vrhove koruzi, da bi hitreje dozorela, ker se pri tem sploh drže vodila, da se koruzno vršičevje lahko takoj brez škode poreže, kakorhitro je oploditev dovršena, kakorhitro je koruza odevetela. Mnogega, a tehtnega oporekanja se tu le takrat zdržimo, kadar bi se to porezovanje raztezalo edino le na prašnično razcvetje (banderce, vršiček); kajti s takim početjem bi se ravno ne povzročila znatna škoda. To se pa ne godi, da bi porezovali edino le prašnično razcvetje, kar bi se jim tudi niti ne izplačalo.

Malobrižno se torej nikakor ne smemo poprijeti tega dela! Presojanja, preudarka je treba, oziraje se pri tem vedno na namen prižinjanja koruznih vrhov in čas, v katerem naj se to vrši, kajti le namen in čas sta tu odločilna. Namen more biti dvojen: mi s prižinjanjem nameravamo pospeševati zorenje zrnja, ali pa dobivati postransko v vršičevju kaj dobro porabno krmo. Porezovanja vršičevja v prvi namen je uspešno delo, ker koruza vsled tega res hitreje zori. Pa kako tudi ne! S tem, da smo koruzi odvzeli ne le prašnično razcvetje, ampak tudi lep del stebela z listjem vred vrh zgornjega storža, da smo ji torej siloma odvzeli posamezne dele ali organe, je cela koruzna rastlina v nor-

malni, naravno zakoniti rasti motena, ovirana in tako rekoč prisiljena zoreti. Pri uspehu, ki smo ga tem potom dosegli, se nam je na drugi strani pa tudi ozirati na stroške takega dela in na škodo, izvirajočo iz takega, popolnemu razvitku rastline protinaravnega postopanja,

Iz stališča fiziologije ali rastlinskega življenjslovja bi to nikakor ne bilo svetovati. Znana je istina, da je zadnje opravilo razvijajoče se rastline izdelovanje semena; v to svrhu potujejo vse v rastlini nabrane tvorilne snovi iz vseh posameznih rastlinskih delov ali organov v seme. To opravilo je pa pri koruzi še le takrat končano, kadar je krovno listje na storžu popolnoma suho in zrnje trdo. Osebito ni tako prižinjaje svetovati, ako nadalje pomislimo, da ima koruza, kakor pričajo znanstvene preiskave, vse semetvorilne snovi že ob času cvetja v sebi nabrane in jih ob času zorenja nič več iz zemlje ne sprejema. Ni li torej velika škoda, ako mi z vršičevjem vred tudi velik del semetvorilnih snovij odvezamo, ktere se v rastlini ne nadomestijo? Za kar smo rastlino siloma oropali, tega ne smemo pričakovati v zrnju. Zrno je torej za vse odvzete snovi revnejše, slabše.

Kljub temu nam je pa tudi znano, da kmetovalec ni vselej pravi gospodar, ako na rastline in živali tem potom vpliva, da se ozira vedno le na stališče fiziologije ali življenjslovja na potrebne pogoje za njih normalno uspevanje, njih zdravje itd. Večkrat je kmetovalec ravno pri nasprotnem postopanju gospodaren! Zategadelj se hočemo pred vsem vprašati tudi tu: Je li prižinjaje koruze gospodarstveno opravičeno ali ne?

Dokler je listje še zeleno in dokler so lasje pestičnega razcvetja (storža) še sočni, se vršičevje ne sme nikdar porezovati, kajti s tem bi si jako čutno škodovali. Dobili bi le malo in kaj revnega zrnja, kakor izkušnje v ozbilju pričajo.

Kadar je pa vršičevje (prašnično razcvetje in del stebela z listjem vred) nad gornjim storžem skoraj suho, listje deloma rjavo, velo in zrnje že mlečno, se more vršičevje porezati, a le kadar nas sili k temu pomanjkanje krme ali neugodno vreme za normalno zorenje, osebito za zorenje poznih vrst koruze. Mi dobimo na ta način precej krme, dasiravno ne čisto frišne in sočne, pa vendar dokaj priljubljene in dobre za molzne krave, in to mnogokrat v kaj priložnem času. Ne da se oporekati, da pridelamo vsled porezovanja vršičevja tudi v tem času vendar le manj zrnja. Istina je! Množina manj pridelanega zrnja je pa vendar le tako majhna, da ni sorazmerna z vrednostjo v vršičju dobljene krme.

Prezira se pa najlože še škoda na množini in do broti pridelka, povzročena po prižinjaju tedaj, ko je že krovno listje na storžu skoraj suho.

Če se torej vrhovi ne porežejo prezgodaj, se tak način izkoristenja še rastoče koruze ne sme zametavati tako odločno, kakor trdijo nekteri, marveč je v marsikterih slučajih jako porabljev pripomoček pri krmljenju, posebno za časa pomanjkanja krme, kakor tudi za pospeševanje dozorenja koruze.

Opomniti mi je pri tem še to, da vsled prižinjaja seme za setev ni nikdar tako dobro in je tem slabše, čim prej smo se lotili prižinjaja. Da se pa tudi koruza vsled prižinjaja raje in hitreje presorta, to je, da hitreje izgubi prvotne bistvene lastnosti je umljivo, da, očitno!

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 110. Ali je govornica, da je rupestris monticola najboljša ameriška podloga za vsako zemljo, resnična ali ne? (A. G. v D.)

Odgovor: Ne, rupestris monticola je pač dobra trta za apneno, suho zemljo v strmih legah, nikakor pa ni za težko ilovnato zemljo.

Vprašanje 111. Platno, ki se je belilo, se je moralo ob pretečem dežju naglo spraviti ter je ležalo 2 dni vlažno shranjeno. Na platno so se naredile v tem času črne lise, katerih ne morem odpraviti, zato prosim sveta. (L. H. v R.)

Odgovor: Črne lise morejo imeti več vzrokov, glavni vzroki pa tiče v nečisti vodi. Železo v vodi je posebno škodljivo. Lise, ki se naredijo v zadublo hranjenem platnu se odpravijo z mešanico, ki se naredi iz enega litra vode, 15 gr zdrobljenega salmijaka in 60 gr kuhinjske soli. Platno se razgrne suho po trati in se s to tekočino lise večkrat zmočijo. Ko lise izginejo, se pa platno dobro izpere. Poskusite to sredstvo. morda Vam pomore.

Vprašanje 112. Je-li res, da se trsna plesnoba (oidium) že na lesu pozna? (J. K. v S.)

Odgovor: Trsna plesnoba se res tudi na lesu pozna; tiste rjave maroge na rozgah, ktere ste nam poslali, so od dotične glive.

Vprašanje 113. Razen trsne plesnobe se je pokazala letos še druga nova bolezen na grozdju. Jagode namreč popokajo in v njih se vidi črna vsebina. Kakšna je ta bolezen?

Odgovor: Jagode popokajo vsled plesnobe, kakor kaže vzorec ktere ste nam poslali, a pristaviti moramo, da so tudi od peronospore napadene.

Vprašanje 114. Ali je žveplano grozdje zdravju škodljivo, če se sveže uživa (zoblje)? (G. P. v L.)

Odgovor: Žveplo nikakor ni zdravju škodljivo ter se sploh v želodcu ne razkroji, zato žveplano grozdje ni škodljivo zdravju. Na vsak način je pa žveplano grozdje boljše in okusnejše, ako se poprej opere.

Vprašanje 115. Sadjarstvo me zelo veseli ter bi si sam rad vzgojil mnogo drevja, a nimam nobene sreče z vzgojo divjakov za podloge. Kako naj sejem peške in koščice, da bo prav, kajti dosedaj so se mi vse setve izjalovile. (T. A. v V. P.)

Odgovor: Hrušve in jablanove divjake vzgajamo iz semena tako-le: Prostor, ki je namenjen za enoletno sejališče, se je eni prekoplje 20 do 30 cm globoko. Čim globlje, toliko bolje. Guojiti seveda ne smemo pozabiti. Najboljša setev je jesenska. Prekopano in poravnano sejališče se razdeli v preko meter široke grede. Na te grede se vseje seme. Seme je toliko boljše, od kolikor manj žlahtnega sadja je. Sejati pa je treba zaradi lažjega obdelovanja v vrstah, ki se naredijo vprek po gredah kakih 20 do 25 cm narazen. V ta namen se naredijo po teh vrstah 3 do 5 cm globoki jarki, v ktere se primerno na redko vsejejo peške, a jarki se potem poravnajo z grabljami. Če je sejališka zemlja pusta, priporočamo precej po setvi sejališče posuti z mešancem ali pa s česlom, ki naj se kakih 5 cm na debelo naspe. Spomladi škoduje nežnim rastlinicam prav zelo nočni mraz, podnevu pa vroče sonce. Zlasti hruške priporočamo, naj se pokrivajo z vejčjem vsaj prva dva tedna, kadar pridejo iz zemlje. Jesenski setvi škodujejo pozimi posebno miši; teh se je pa najbolje odkrižati s strupom. Mlade jablanove in hrušve divjake je treba vse leto pridno pletiti in po potrebi jim tudi prilivati. Konec jeseni, kadar je že listje odpadlo, se divjaki izkopljejo, zvežejo v šope po 100 in 100 skupaj ter zagrebejo s koreninami na primernem kraju v zemljo. Ako se sejejo jablane ali hruške spomladi, ravnati je sicer vse enako, samo treba, da seme poprej vzkali, kar

imenujejo vrtnarji stratificiranje. Stratificira se pa tako-le: Primeren majhen zaboj ali lonec se napolni z mokrim in prav drobnim peskom (sviščem) kakih 5 cm na debelo. Na ta pesek se naspo redkoma peške, in potem zopet pesek. Tako se dela toliko časa, dokler ni posoda polna, ali da je vse seme poshranjeno. Posoda se nese v primerno toplo klet ali se pa zakoplje v zemljo. Kolikor prej se stratificira, na toliko mrzlejši kraj je treba dejati posodo. Kadar so kali nekaj milimetrov dolge in kadar je že spomladi vreme primerno, tedaj se pa vseje vzkalivše seme. Češpljevi divjaki se vzgoje iz semena ravno tako, kakor hruševi ali jablanovi, samo da ostanejo v sejališču dve leti in se ne pikirajo. Eni priporočajo jesensko setev, drugi pa spomladansko. Če se sejejo češplje jeseni naj se kakih štirinajst dni poprej namočijo v redkem beležu, ki se naredi iz ravno ugašenega apna. Koščice se sejejo z apnom, ki se jih drži. Ako se češpljeve koščice sejejo na pomlad, stratificirajo se precej na jesen ter se zakopljejo toliko globoko v zemljo, da ne zmrzujejo. Semenske koščice naj bodo od navadne domače češplje, posebno pa hvalijo rast vrste, ki se imenuje „St. Julien“. Črešnjevci divjaki se vzgajajo ravno tako iz semena kakor češpljevi, ostajajo pa le po eno leto v sejališču. Za seme rabijo izključno le koščice divjih, t. j. necepljenih črešenj

Gospodarske novice.

* † **Gospod grof Albin Margheri Commandonna**, grajščak na Otočcu ter ud kmetijske družbe od 10. maja 1853, je umrl 23. julija t. l. Ranji se je zelo zanimal za napredek v kmetijstvu ter je bil velik prijatelj kmetov, katerim je po svoji moči vedno rad šel na roko. Naj v miru počiva blagi mož!

* **Na družbeni gospodinjski šoli** se novi tečaj prične 1. oktobra t. l. ter bo trajal eno leto. Med uradnimi vestmi te številke je objavljen razglas o sprejemu gojenk, na ktere ga posebno opozarjamo.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Razglas

o sprejemu gojenk v gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Meseca oktobra se otvori drugi tečaj gospodinjske šole, kateri bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom č. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zaved je v posebnem, novo zidanem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, kateri je slovenski in brezplačen, zavzema poleg ve rouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ktere mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu i. t. d. Gojenke se isto tako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Gojenka, ktera bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 14 gld., ali za cel tečaj 168 gld. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para črevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri bar-

vana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10—12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbijo v zavodu proti plačilu; ako ima ktera več obleke, jo sme prinesiti s seboj).

Deklice, ktere hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo:

- 1.) dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega (zira vrednih slučajih, se more dovoliti sprejem mlajših učenk;
- 2.) znati čitati, pisati in računati;
- 3.) predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
- 4.) predložiti obvezno pismo starišev ali varuha, da plačajo vse stroške;

5.) zavezati se, da bodo natančno in vestno zvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, katerim je treba priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo starišev, oziroma varuha, naj se pošljejo

do 20. septembra t. l.

glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

V prvi vrsti se sprejmo v gospodinjsko šolo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; ako pa bo v šoli prostora, sprejemale se bodo tudi prosilke iz drugih dežel,

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske

v Ljubljani, 31. avgusta 1899.

Listnica uredništva.

A. G. v D. Vse potrebno bode izvedeli in ukrenili v zemljeknjižnem uradu — Ker ne vemo, katero trto imenujete »malago«, Vam ne vemo dati sveta. Malago imenujejo namreč po raznih krajih različne vrste. — Jagodne rastline morajo imeti primerno zemljo in se ne smejo pustiti, da bi se razraščale, sicer ne rode.

G. M. v O. Posameznim osebam nikjer ne dajo podpore za nakup sadnega drevja. — Glede bolezni na poslanem hruševem listju se izvolite obrniti na oddelek za rastlinsko varstvo na c. kr. kmetijskem preskušališču na Dunaju, in sicer z ozirom na objavo v 11 št. letošnjega »Kmetovalca«. — Zakaj sadno drevje ne rodi, odgovorimo v prihodnji številki s posebnim spisom.

J. H. v B. Kakšno sredstvo je »agricol« nam ni znano, »nicotinio« utegne biti tobačni izvleček

J. K. v P. Če hočete kuhati iz rži žganje, jo morate dati zmleti, potem z vodo pomešano zgreti ter s pomočjo slada spremeniti škrob v sladkor. Sladka žonta se potem pusti, da kipi, in ko je pokipela, se iz nje kuha žganje. To je naglo povedano, a ne kmalu narejeno; treba je reč razumeti ter imeti potrebne prostore in priprave. Izdelovanje rženega žganja je dandanes le reč tvornic. Da bi Vam vse predrobno razložili, bi Vam morali spisati celo knjižico.

J. W. v Št. P. Ktera umetna gnojila so za hmelj, priobčimo med spisi prihodnje številke.

J. V. v U. Lesni pepel je tudi umetno gnojilo ter da zemlji tisto, kar da kajnit. Če dobite lesni pepel po 12—15 kr. stari mernik, je kalij v pepelu potem cenejši kakor v kajnitu. V šestih mernih pepela imate nekako toliko kalija kakor v 100 kg kajnita.

M. G. v M. Kakšni črvi izpodjedajo Vaše rastline? Pošljite nam enega, potem Vam damo svet. Če so ogrci, potem ni druge pomoči kakor spomladi, ko se zemlja obdeluje, po možnosti vse pobrati.

J. H. v Ž. Kadar pridete v Ljubljano, Vam damo »Vrtnarja« iz l. 1890., kjer so v petih spisih navedene vrtnice, ki so najlepše in najboljše za gojitev.

F. Kz. v J. V odloku c. kr. deželne vlade je gotovo povedano, kam in v katerem času se morete pritožiti.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah števil. 3.

Št. 16. V Ljubljani, 31. avgusta 1899. Leto XVI.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 30 avgusta 1899. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago gld. 40.— kr. do gld. 50.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 50.— kr. do gld. 60.— kr.; gorenjska repa gld. 29—30 kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 11.— kr.; konopno seme gld. 14.— kr. do gld. 14—25 kr.; kuminovo seme gld. 26.— kr. do gld. 26.50 kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 9.50 kr.; rudeči Hrvat gld. 8.50 kr.; prepeličar (koks) gld. 10.50 kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistenega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. —.— kr. do gld. —.— kr. brez dima sušene gld. —.— kr. do gld. —.— kr.

Orehi domači: gld. —.— kr. do gld. —.— kr.

Ječice nove: gld. 3.50 kr. do gld. 4.50 kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 30.— kr. do gld. 32.— kr.

Kože. Goveje, težke nad 40 kg po gld. 36.— kr. do gld. 40.— kr.

težke od 30 do 40 kg „ 30.— „ „ 32.— „

lahke „ 30.— „ „ 32.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telečje kože: 50 kr za kg.

Kozličeve kože po gld. —85 kr. do gld. —90 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 29 kr. za kg.

Druge vrste 15 do 20 „ „ „

Kože lisic po gld. 3.— do 4.—

„ kun „ 12.— „ 13.— za par.

„ dihurjev „ 2.— „ 3.—

„ vidr „ 12.— „ 13.—

Kože zajcev po gld 10.— za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 26. avgusta 1899. Pšenica gld. 9.15 kr., rž gld. 7.— kr., ječmen gld. 6.30 kr., oves gld. 6.10 kr., ajda gld. 8.30 kr., proso gld. 9.— kr., tursica gld. 5.90 kr., leča gld. 11.— kr., grah gld. 10.— kr., fižol gld. 10.— kr., seno gld. 1.80 kr., slama gld. —.— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Ounaji, 26. avgusta 1899. Pšenica gld. 8.55 kr., rž gld. 7.20 kr., ječmen gld. 5.60 kr., oves gld. 5.70 kr., tursica gld. 5.10 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

C. kr. kmetijska družba kranjska

oddajala bo seme, i. s. prvi pridelek iz (55—1)

izvirne Bahlsenove rži

„triumf“,

katera se je v vsakem oziru izbornu sponesla, po 10 gld. 100 kg.

Prodaja plemene živine.

Na kmetijski soli na Grmu se bode prodalo v torek [dne 12. septembra t. l. nekaj lepe živine švicke pasme, in sicer:

1 bik, star 12 mesecev, (56—1)

6 telic, v starosti 6—18 mesecev in

2 kravi.

Kupci naj se blagovolje imenovanega dne zglasiti ob 11. uri dopoldne pri vodstvu kranjske kmetijske šole na Grmu.

Ameriško patentovane

ne varjene verige iz jekla,

ktere so sedaj tudi pri vojaki kot konjske ujzde predpisane, so dvakrat močnejše od varjenih, zelo lahke in ceneji kakor vse druge verige

(40—3)

• Vzorci, z mnogimi pohvalnimi pismi, pošilja brezplačno. •

Akcijska družba fužin za jeklo v Beli peči na Gorenjskem (popreje Goeppinger & Comp.)

Te vrste verig dobi se v vsaki večji trgovini za železo.

Razpis.

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu z dveletnim poučevanjem in slovenskim učnim jezikom je izpraznjenih pet deželnih ustanov za prihodnje šolsko leto 1899/1900, katero se prične 4. novembra 1899. (52-2)

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja in so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetijski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadjerejo pečali.

Učenci z ustanovno dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in pouk v šoli, obleko pa si morajo sami preskrbovati.

V šolo se sprejemajo tudi:

1.) plačujoči učenci, kateri plačujejo po 30 kr. na dan za hrano in stanovanje in pa 20 glđ. šolnine na leto, in

2.) eksternisti, ki zunaj šole stanujejo in plačujejo šolnino.

Lastnoročno pisane slovenske prošnje, ki morajo biti kolekovane s kolekom 50 kr., se imajo

do 16. septembra 1899

izročiti vodstvu kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Prošnjam je priložiti rojstni list, spričevalo dovršene ljudske ali srednje šole, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju in župnijsko spričevalo o lepem vedenju.

Vsak učenec mora se podvreči vsprejemnemu izpitu, ki se razteza na slovenski jezik in priprosto računstvo, in od uspeha tega izpita je odvisno, ali se dotičnik v šolo sploh sprejme.

Prošnjam za sprejem proti plačilu je priložiti reverz ali obvezno pismo starišev, oziroma varuha vzdržavanja učenca.

Pristavlja se, da imajo učenci, ki dovrše to šolo, le dve leti vojaške prezentne službe.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 11. avgusta 1899.

Najboljši prašek za živino

je **Barthelovo** klajno apno; ono prepreči li-zavost in glodanje lesa, prepreči mehčanje kosti, prepreči hujšanje, naredi živino ješčo, ukrepi prebavljanje, pomnoži mleko ter jajca, naredi živino močnejšo in tvori trdo meso. (4-11)

Za vsako žival neobhodno potrebno. — Popisi zastoj. — Pošiljatve po 5 kg. kot poskus za 1 glđ.

Dalje je v zalogi **maža za vozove** (Sparwagenfett), **vaselin, olje za stroje** itd. po nizki ceni.

Miha Barthel in drug,

Dunaj X. Keplergasse št. 20.

Domače kose!

Da se nepotrebna ptuja konkurencija zavrne pričela je podpisana tvrdka izdelavati v dogovoru s o. kr. kmetijsko družbo kranjsko posebne

kose iz garbanega angleškega jekla,

ki so boljši kakor koli druge.

Blago teh kos je najboljši, ki se da dobiti, je jako trdo a zraven pa volno, da ne poka.

Kose imajo vdarjene varstvene znamke in sicer:

in

Dolžost kos	v pesteh	cesarskega orla			križ s krajci.		
		5	5½	6	6½	7	7½
	v centimetrih	55	60	65	70	75	80
Cena kr.:		85	90	95	1 [—]	1 ⁰⁵	1 ¹⁰ .

Iz ravno takega jekla:

srpe po 50 kr.

nože za slamoreznike po 2 glđ.,

kline za slamorezne stroje po 2 glđ.,

kose za mah po 50 kr.

Isto tako izdeluje vse drugo v njegovo stroko spadajoče olago, kakor lopate, sekire, vile, krampe, nože, cepine, lemeže, črtala, vezi, šine, podvoze, pokrovke, coklje, kladva, klešče i. t. d., in sicer fino točno in po primerne nizki ceni.

K obilni naročitvi se priporoča

(37-6)

F. Kajetan Ahačič

v Trziču na Gorenjskem.

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijerji (čistilni stroji za žito) v natančni izuršitvi

Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori. Zboljšani sestav Vermorelov. Mehovi za žveplanje trt.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. Slamoreznice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

IG. HELLER na Dunaju, II./, Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Ceniki brezplačno!

(15-13)

Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati.

1000kratno preskušena ozimna semenska žita

Ernesta Bahlsena v Pragi.

Posebne prednosti, katere so združene v mojih originalnih semenih in ista odlikujejo, so potrjene od kmetovalcev vseh deželá kakor od kmetijskih družb in zadrug s poročili in zahvalnimi pismi, katerih dojde vsako leto neštevilno. Ta semenska žita zagotavljajo kmetovalcu pri najbolj varóni, tedaj najceneji setvi najbolj obilnejšega pridelka na zrnu in slami, ter se priporočajo za vsaka tla bodisi v gorovju ali na ravnem. Moja semenska žita so z ozirom na njihovo posebno prednost in sposobnost priporočena za setev vsakemu kmetovalcu v najznamenitejših gospodarskih in kmeijskih listih

Bahlsenove najnovejše vzgojene rézi.

Bahlsenova réz „elite“ (novost iz leta 1897)

je po došlih poročilih iz krajev, kateri leže na visokem in v dolinah priznana kot najstrajnejša in najrodovitnejša ozimna réz. (Uradno priznano 50kratni zrnki pridelok.) Na 200 do 300 cm visokih bilkah vzraste 17 do 25 cm dolgo, debelo in polno klasje v finih luščinah z zelo močnatim zrnjem. — Ta vrsta rézi vzbudila je med kmetovalci splošno presenečenje, ter je priporočena v vseh najbolj uglednih kmetijskih listih.

Natančnejši opis v mojem jesenskem ceniku. — Ker je zahteva te rézi jako majhna, oddajam jo le za poskuse.

Bahlsenova réz „vasa—triumf“ (novost iz l. 1897.)

vzraste in obrodi na vsakem kraju; v gorovju, dolinah močvirjih itd. — Natančnejši popis v ceniku. — Predstojéče vrste oddajam: 1000 kg za 170 gld., 100 kg 18 gld., 50 kg 9 gld. 50 kr., 25 kg 5 gld. — Poštne vrečice po 5 kg za 1 gld. 50 kr. z vrečicami vred.

Po Bahlsenu zboljšana semenska réz „triumf“.

Ta réz se lahko seje kmalo ali pa pozno, (zadostuje 50 kg na oralo = 1600 □ sežnjev) je toraj zelo po ceni. Ta réz vzraste na vsakih tleh in v vsaki legi, prenese hud mráz v krajih, kjer ne zapade sneg, ali pa dolgo močo, kakor tudi trajajočo sušo, cvete pozneje kot druge rézi; isto tako, ker ima ta réz zelo močna stebila, nikdar ne poleže, zatorej pomladne nevihte ali pa stane cvetočega klasja skoro nikdar ne pokvarijo. Vsak klas pa obrodi 80 do 100 zrn. — Močne in vztrajne bilke ne poležejo; vrednost slame je za 100% večji, nego pri drugi rézi.

To réz, katero vzgajam najpozorneje kot originalno seme, razpošiljam v plombiranih vrečah z mojo varstveno znamko: 1000 kg 15 gld., 100 kg 16 gld., 50 kg 8 gld. 50 kr., 25 kg 4 gld. 50 kr., vrečice z 5 kg za 1 gld. 40 kr.

Prvi pridelok iz izvirnega semena stane, če se vzame 100 do 500 kg približno 12 gld., meterski stot, (manj ko 100 kg te rézi se ne razpošilja) za 100, 500) do 10.000 kg so cene po dogovoru.

Bahlsenova imperijalna orjaška réz.

Poseje se te rézi na oralo le 50 kg. Cena izvirnemu semenu je: 1000 kg 140 gld., 100 kg 15 gld., 50 kg 8 gld., 25 kg 4 gld. 50 kr., vrečice z 5 kg 1 gld. 40 kr. Vrečice so z varstveno znamko plombirane.

Po Bahlsenu zboljšana pšenica „zlata bisernica“

(Gold-Perlen-Weizen) novost iz leta 1897.

se je pri vseh poskusih lansko kakor letošnje leto skazala kot najbolj zdrava, rje in snetja prosa in to v krajih, koder vsaka druga pšenica na rji in snetjavosti trpi. Ta pšenica se seje prav redko ker se zelo razraste; obrodi lepo slamo in bogati pridelok na debelem, zlatorumenem in fino-močanatem zrnju. — Natančna pojasnila v jesenskem ceniku. — V zalogi jo nimam prav veliko; originalno seme pa prodajam: 1000 kg 210 gld., 100 kg 22 gld., 50 kg 12 gld., 25 kg 6 gld. 50 kr. — Poštne vrečice po 5 kg 1 gld. 60 kr. z vrečo vred. (58—2)

Bahlsenova regenerirovana donska pšenica

ktere se poseje le 70 kg na oralo (1600 □ sežnjev) je na lastnih poskusnih poljih in kakor na podlagi p ročil iz krajev, kjer se ne more nobena druga pšenica sejati, daleč nadkrilila vso drugo zlahtno pšenico, bodisi glede pridelka na zrnju ali pa slami. (Glej izvirna poročila v katalogu.) Cena: za 1000 kg 160 gld., 100 kg 17 gld., 25 kg 5 gld., poštne vrečice 5 kg 1 gld. 30 kr. z vrečicami vred

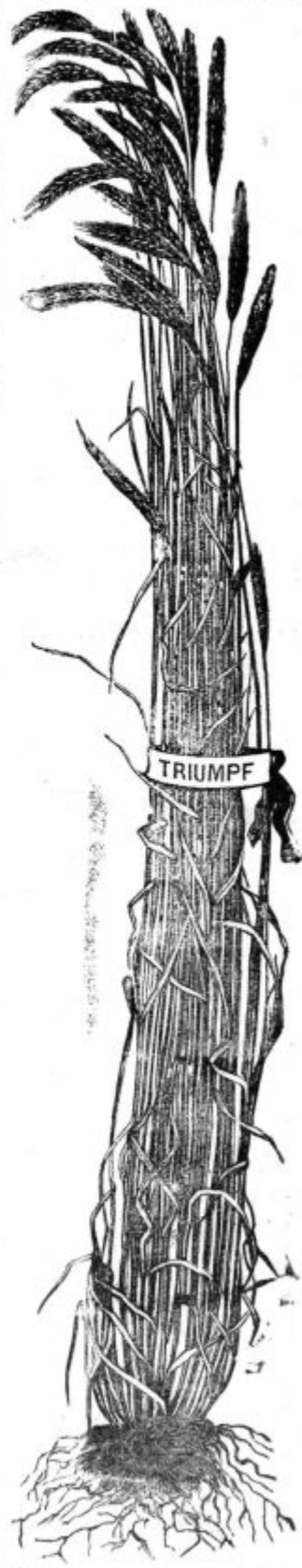
Svarilo!

Pri nakupovanji semen gori navedenih vrst, priporočam nujno največje pozornosti, ker nepoštené tvrdke ponujajo pod mojim imenom čestokrat popolnoma ničvredna semena, ktera sem sam na svojih poljih poskušal ter sem se sam prepričal, da iste nimajo prav nikake vrednosti. Zato pa opozarjam, da oddajam, oziroma razpošiljam moja originalna semena vedno in vsakomur le v popolnoma novih vrečah, ktere so plombirane z mojo mi postavno podeljeno varstveno znamko.

Jesenske cenike z mnogimi zanimivimi poročili razpošiljam zastoj in poštine prosto.
Ernest Bahlsen v Pragi.

Bahlsenova réz „elite“.

Bahlsenova réz „triumf“.

Mala naznanila.

Vsak ud c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Nondje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Vsakovrstne jerbabe, grablje, toporišča, izborne pipe ter sploh vsi drugo gospodarsko leseno robo priporočam po nizki ceni Matko Arko, trgovec s suho robo v Ljubljani, semeniško poslojce. (64)

Bika, čistokrvnega pingavca, star od 1 leta do 18 mesecev, želi kupiti. — Ponudbe pošiljati je uredništvu „Kmetovalca“. (134)

Dva bika simentalke pasme, prav lepa, jeden star 16 mesecev, drug 10 mesecev, sta naprodaj po primerni ceni pri Jožetu Juvanu, posest. v Kosezah št 1. pošta Šiška pri Ljubljani. (135)

3 mlade lovske pse, ima napredaj Josip Žirovnik v Gorjah pri Bledu. (137)

Braziljske jagode, ktere so dale letos 130 kg sadu, priporočam p. n. kmetovalcem in vrtnarjem za sajenje. — Oddajam iste po 2 kr. komad; za poštnino 20 kr. — Dr. Ivan Jan v Podhomu, pošta Gorje pri Bledu. (138)

Vinskega mošta, približno 400 hl prodalo se bo za časa trgatve od 8. do 30. septembra t. l. Sode mora kupec sam dostaviti. Več pove c. kr. gospodarski urad v Biogradu (Zaravecchia), Dalmacija. (140)

Žrebe, pingavskega plemena, prav lepo, staro 18 tednov prodaja Matija Vidmar, posestnik v Št. Jurju pri Kranju. (141)

Dva bika, pingavske pasme, jako lepa, eden star 2 leti in eden pa 14 mesecev sta naprodaj pri Janezu Črnetu, posestniku v Zg. Šiški št. 25 pri Ljubljani (142)

Špeha več 100 kg domačega, dobro osušenega ima napredaj Mat. Fatur, v Zagorju na Krasu. (143)

Kdor izdeluje grozdne mlina na lesene valjarje, take, da ne grozdje niti mošt nemore priti v dotiko s kakim železom, kedar se melje, naj se oglasi v tem listu in napove cene. (144)

Kdor ima naprodaj, oziroma prodaja kranjskih in štajerskih (58-1)

deželnih pridelkov

blagovoli naznaniti Edvardu Maurihu v Trstu, ulica Via Molin a Vento št. 1.

Lep muricodolski bik,

dobro ohranjeni (59-1)

vinski sodi in gospodarski vozovi

so naprodaj pri g. Praschnikarju v Mekinah pri Kamniku.

Pristava „Kozjek“

v trebanjskem okraju, obstoječa iz hiše, gospodarškega poslojca in 43 oralov polja, travnikov in pašnikov, se bo oddala 11. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne v najem. — To posestvo, k kateremu spada tudi 35 oralov gozda, se v poljnemu slučaju tudi prodaja. — Več pove

Kneza Auersperga gozdni urad v Soteski, pošta Dvor na Dolenskem. (57-1)

Vsakovrstno opeko, (19-18)

kakor zarezano strešno opeko (Strangfalz-Dachziegel) in pre-ano zarezano opeko (Marseiller gepresste Dachziegel) navadno izdelano in s terom napojeno (črno) prodajata po najnižjih cenah

Knez & Supančič,

tovarna za opeko v Ljubljani.

Stroji za porabo sadja in izdelovanje mošta.

Stiskalnice za sadje in grozdje

s trajno delujočem dvojnem in pritiskem vravnajočem pritiskalom „Herkules“ ki zajamčeno opravi 20% več dela kakor koli druga stiskalnica

Sadni in grozdni MLINI,

grozdni roblači, popolne moštarnice, stalne in vozeče, stiskalnice in mlina za izdelovanje soka iz malin, ribezla i t. d.

Sušilnice za sadje in zelenjad, stroje za rezanje in ljupljenje sadja.

Najnovije samedelujuče, patentovane trtne škropilnice „Sifonija“.

Vse te stroje izdeluje in prodaja pod jamstvom kot posebnost v najnovije, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFARTH & dr.

c. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par na Dunaji, II. Taborstrasse št. 71.

Odlikovana z nad 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami. Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastopnik. Zastopniki in prekupci se iščejo (45-6)

F. P. VIDIC & drug.

Ljubljana, Prešernove ulice

priporočajo po najnižji ceni pripoznano najboljše kakovosti: zarezano strešno opeko (Strangfalz-ziegel) rudečo in črno; nadalje

zidarsko opeko;

Romancement, lastnega izdelka iz tovarne v Šmarci pri Kamniku; dovški Portland cement; vsakovrstne peči v raznovrstnih barvah in oblikah; šamotni in cementni tlak; cevi iz kamenine za stranišča in vodovode; ognjetrdno opeko, ter vse v stavbarsko stroko spadajoče predmete. (34-10)

1000kratno preskušena ozimna semenska žita

Ernesta Bahlsena v Pragi.

Posebne prednosti, katere so združene v mojih originalnih semenih in ista odlikujejo, so potrjene od kmetovalcev vseh dežel kakor od kmetijskih družb in zadrug s poročili in zahvalnimi pismi, katerih dojde vsako leto neštevilno. Ta semenska žita zagotavljajo kmetovalcu pri najbolj varčni, tedaj najcenejši setvi najbolj obilnejšega pridelka na zrnu in slami, ter se priporočajo za vsaka tla bodisi v gorovju ali na ravnem. Moja semenska žita so z ozirom na njihovo posebno prednost in sposobnost priporočena za setev vsakemu kmetovalcu v najznamenitejših gospodarskih in kmečkih listih.

Bahlsenove najnovejše vzgojene rézi.

Bahlsenova réz „elite“ (novost iz leta 1897.)

je po došlih poročilih iz krajev, kateri leže na visokem in v dolinah priznana kot najstrajnejša in najrodovitnejša ozimna réz. (Uradno priznano 50kratni zrnki pridelok.) Na 200 do 300 cm visokih bilkah vzraste 17 do 25 cm dolgo, debelo in polno klasje v finih luščinah z zelo močnatim zrnjem. — Ta vrsta rézi vzbudila je med kmetovalci splošno presenečenje, ter je priporočena v vseh najbolj uglednih kmetijskih listih.

Natančnejši opis v mojem jesenskem ceniku. — Ker je zaloga te rézi jako majhna, oddajam jo le za poskuse.

Bahlsenova réz „vása—triumf“ (novost iz l. 1897.)

vzraste in obrodi na vsakem kraju; v gorovju, dolinah močvirjih itd. — Natančnejši popis v ceniku. — Predstojede vrste oddajam: 1000 kg za 170 gld., 100 kg 18 gld., 50 kg 9 gld. 50 kr., 25 kg 5 gld. — Poštne vrečice po 5 kg za 1 gld. 50 kr. z vrečicami vred.

Po Bahlsenu zboljšana semenska réz „triumf“.

Ta réz se lahko seje kmalo ali pa pozno, (zadostuje 50 kg na oralo = 1600 □ sežnje) je toraj zelo po ceni. Ta réz vzraste na vsakih tleh in v vsaki legi, prenese hud mraz v krajih, kjer ne zapade sneg, ali pa dolgo moč, kakor tudi trajajočo sušo, cvete pozneje kot druge rézi; isto tako, ker ima ta réz zelo močna stebila, nikdar ne poleže, zatorej pomladne navihne ali pa stane cvetočega klasja skoro nikdar ne pokvarijo. Vsak klas pa obrodi 80 do 100 zrn. — Močue in vztrajne bilke ne poležejo; vrednost slame je za 100 % večji, nego pri drugi rézi.

To réz, ktero vzgajam najpozorneje kot originalno seme, razpošiljam v plombiranih vrečah z mojo varstveno znamko: 1000 kg 155 gld., 100 kg 16 gld., 50 kg 8 gld. 50 kr., 25 kg 4 gld. 50 kr., vrečice z 5 kg za 1 gld. 40 kr.

Prvi pridelok iz izvirnega semena stane, če se vzame 100 do 500 kg približno 12 gld. meterski stot. (manj ko 100 kg te rézi se ne razpošilja za 100), 5000 do 10.000 kg so cene po dogovoru.

Bahlsenova imperijalna orjaška réz.

Poseje se te rézi na oralo le 50 kg. Cena izvirnemu semenu je: 1000 kg 140 gld., 100 kg 15 gld., 50 kg 8 gld., 25 kg 4 gld. 50 kr., vrečice z 5 kg 1 gld. 30 kr. Vrečice so z varstveno znamko plombirane.

Po Bahlsenu zboljšana pšenica „zlata bisernica“

(Gold-Perlen-Weizen) novost iz leta 1897.

se je pri vseh poskusih lansko kakor letošnje leto skazala kot najbolj zdrava, rje in snetja prosa in to v krajih, koder vsaka druga pšenica na rji in snetjivosti trpi. Ta pšenica se seje prav redko ker se zelo razraste: obrodi lepo slamo in bogati pridelok na debelem, zlatorumenem in fino-močanem zrnju. — Natančna pojasnila v jesenskem ceniku. — V zalogi jo nimam prav veliko; originalno seme pa prodajam: 1000 kg 210 gld., 100 kg 22 gld., 50 kg 12 gld., 25 kg 6 gld. 50 kr. — Poštne vrečice po 5 kg 1 gld. 60 kr. z vrečo vred. (53—1)

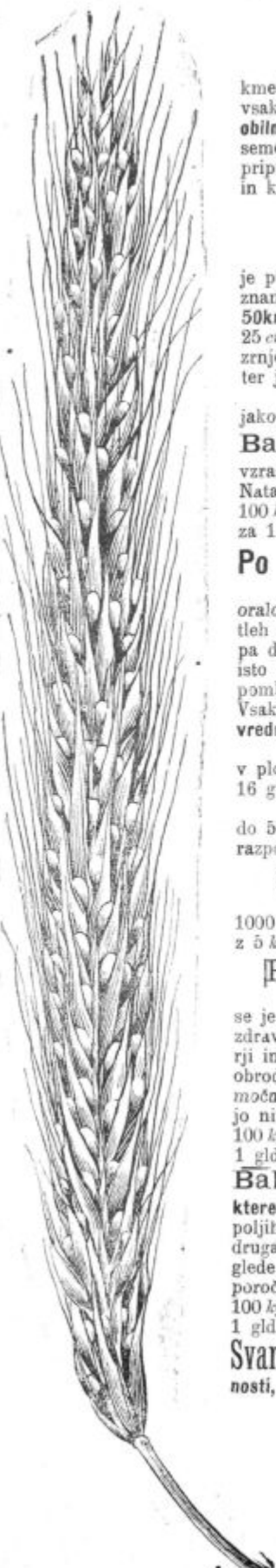
Bahlsenova regenerirvana donska pšenica

ktere se poseje le 70 kg na oralo (1600 □ sežnje) je na lastnih poskusnih poljih in kakor na podlagi poročil iz krajev, kjer se ne more nobena druga pšenica sejati, daleč nadkrilila vso drugo zlahkno pšenico, bodisi glede pridelka na zrnju ali pa slami. (Glej izvirna poročila v katalogu.) Cena: za 1000 kg 160 gld., 100 kg 17 gld., 25 kg 5 gld., poštne vrečice 5 kg 1 gld. 30 kr. z vrečicami vred

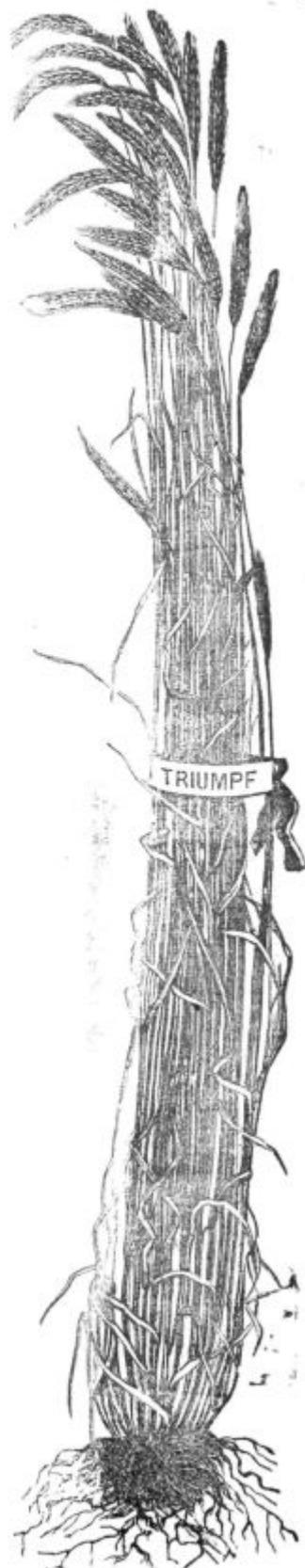
Svarilo! Pri nakupovanju semen gori navedenih vrst, priporočam nujno največje pozornosti, ker nepošteno tvrdeke ponujajo pod mojim imenom čestokrat popolnoma ničvredna semena, ktera sem sam na svojih poljih poskušal ter sem se sam prepričal, da iste nimajo prav nikake vrednosti. Zato pa opozarjam, da oddajam, oziroma razpošiljam moja originalna semena vedno in vsakomur le v popolnoma novih vrečah, ktere so plombirane z mojo mi postavno podeljeno varstveno znamko.

Jesenske cenike z mnogimi zanimivimi poročili razpošiljam zastoj in poštine prosto.

Ernest Bahlsen v Pragi.

Bahlsenova réz „elite“.

Bahlsenova réz „triumf“.

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Vsakovrstne jerbace, grablje, toporišča, izborne pipe ter sploh vso drugo gospodarsko leseno robo priporoča po nizki ceni Matko Arko, trgovec s suho robo v Ljubljani, semeniško posloplje. (64)

Jajca za valjenje, od belih kokošij »Langshan«, ktera so bila opisana v 19. številu »Kmetovalca« l. 1897.; prodaja Ivan Stele v Zalogu pod Ljubljano. (105)

Umetna gnojila raznih vrst, izvorni Bartheljev karbolin in Barthelovo klajno apno, priporoča po zmernih cenah Franc Šubelj, »pri Murniku« v Kamniku. (131)

Bika, čistokrvega pingavca, star od 1 leta do 18 mesecev, zeli kupiti. — Ponudbe pošiljati je uredništvu »Kmetovalca«. (134)

Dva bika simentalke pasme, prav lepa, jeden star 16 mesecev, drug 10 mesecev, sta naprodaj po primerni ceni pri Jožetu Juvan, posest. v Kosezah št. 1. pošta Šiška pri Ljubljani. (135)

Deklico, ktera je dovršila slov. ljudsko šolo, spretno v pisavi in računstvu, sprejem kot učenko v svojo trgovino z mešanim blagom. Sprejem po dogovoru. Ponudbe je poslati Ivanu Kristanu, trgovcu in posestniku na Vačah pri Litji. (136)

3 mlade lovske pse, ima napredaj Josip Žirovnik v Gorjah pri Bledu. (137)

Brazilske jagode, ktere so dale letos 130 kg sadu, priporočam p. n. kmetovalcem in vrtnarjem za sajenje. — Oddajam iste po 2 kr. komad; za poštnino 20 kr. — Dr. Ivan Jan v Podhomu, pošta Gorje pri Bledu. (138)

Kopalna banja in dobro ohranjen glasovir, je naprodaj prav po nizki ceni. Več se izve v Ljubljani, Streliške ulice št. 10, I. nadstropje (139)

Najboljši prašek za živino

je **Barthelovo klajno apno**; ono prepreči li-zavost in glodanje lesa, prepreči mehčanje kosti, prepreči hujšanje, naredi živino ješčo, okrepi prebavljanje, pomnoži mleko ter jajca, naredi živino močnejšo in tverdi trdo meso. (4-10)

Za vsako žival neobhodno potrebno. — Popisi zastoj. — Pošiljate po 5 kg. kot poskus za 1 gld.

Dalje je v zalogi **maža za vozove** (Sparwagenfett), **vaselin, olje za stroje** itd. po nizki ceni.

Miha Barthel in drug,

Dunaj X. Keplergasse št. 20.

Kot oskrbnik,

kteri je dovršil poljedeljsko šolo, ima večletno prakso, je popolnoma zmožen nemškega in slovenskega jezika, tudi govori hrvaški,

išče do 1. oktobra stalne službe.

Tudi je v sadjarstvu, vinarstvu in kletarstvu, posebno pa v kulturi ameriških trt dobro izkušen. Naslov pove upravništvo »Kmetovalca«. (54-1)

Ameriško patentovane ne varjene verige iz jekla,

ktere so sedaj pri vojaki kot konjske uizde predpisane, so dvakrat močnejše od varjenih, zelo lahke in ceneji kakor vse druge verige.

(40-7)

◀● Vzorce, z mnogimi pohvalnimi pismi, pošilja brezplačno. ●▶

Akcijska družba fužin za jeklo v Beli peči na Gorenjskem (popreje Goepfinger & Comp.)

Te vrste verig dobi se v vsaki večji trgovini za železo.

Vsakovrstno opeko, (19-12)

kakor zarezano strešno opeko (Strangfalz-Dachziegel) in prešano zarezano opeko (Marseiller gepresste Dachziegel) navadno izdelano in s terom napojeno (črno) prodajata po najnižjih cenah

Knez & Supančič,

tovarna za opeko v Ljubljani.

◀ Stroji za porabo sadja in izdelovanje mošta. ▶

Stiskalnice za sadje in grozdje

s trajno delujočem dvojnem in pritiskem vravnajočem pritiskalom „Herkules“ ki zajamčno opravi 20% več dela kakor koli druga stiskalnica.

Sadni in grozdni MLINI,

grozdni roblači, popolne moštarne, stalne in vozeče,

stiskalnice in mlini za izdelovanje soka iz malin, ribezla i t d.

Sušilnice za sadje in zelenjad, stroje za rezanje in ljupljenje sadja.

Najnovejše samedelujoče, patentovane trtne škropilnice „Sifonija“.

Vse te stroje izdeluje in prodaja pod jamstvom kot posebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFARTH & dr.

c. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par na Dunaji, II. Taborstrasse št. 71.

Odlukovana z nad 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami. Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastoj. Zastopniki in prekupci se iščejo. (45-5)

Usojam si slav. občinstvu naznaniti, da prevzamem in izvršujem točno naročila na

kavo, čaj, olje, riž, makarone, delikatese, sadje, ribe, vina itd.

Posiljatve v omotih po 5 kg oddajam po pošti, one od 30 kg naprej pa po železnici s povzetjem.

Take posiljatve se izplačajo vsakomur, posebno p. n. gg. krčmarjem, družinam in ošim, ki rabijo za dom različne jestvine ali želé o raznih prilikah nabaviti si specialitete, katerih se na deželi ne dobi, ali pa le zelo drago, n. pr. **morske ribe in rake, sveže sadje, fino olje** itd. — Glavni moj namen je razposiljati dobro blago in po nizki ceni. — Cenike dopošljem radovoljno in brezplačno. — Za p. n. gg. trgovce imam poseben cenik in zamorem dajati blagó po tako nizkih cenah, da se ne bojim konkurence. — Tudi sprejemam zastopstva in vsakojaka posredovanja.

Z odličnim spoštovanjem

Ernest Pegan,

(42-5)

Trst, ulica S. Francesco št. 6.

F. P. VIDIC & drug.

Ljubljana, Prešernove ulice

priporočajo po najnižji ceni pripoznano najboljše kakovosti: zarezano strešno opeko (Strangfalz-ziegel) rudečo in črno; nadalje

zidarsko opeko;

Romancement, lastnega izdelka iz tovarne v Šmarci pri Kamniku; dovški Portland cement; vsakovrstne peči v raznovrstnih barvah in oblikah; šamotni in cementni tlak; cevi iz kamenine za stranišča in vodovode; ognjetrodno opeko, ter vse v stavbarsko stroko spadajoče predmete. (34-8)

Vsakovrstno opeko, (19-11)

kakor zarezano strešno opeko (Strangfalz-Dachziegel) in prešano zarezano opeko (Marseiller gepresste Dachziegel) navadno izdelano in s terom napojeno (črno) prodajata po najnižjih cenah

Knez & Supančič,

tovarna za opeko v Ljubljani.

KATHREINER-
Kneippova
sladna kava.

Stara mamica, se meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. Pri živčnih, srčnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriljubljenejša kavinna pijača v stotisočero rodovinah.

(1-7)

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijerji (čistilni stroji za žito) v natančni izuršitvi
Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori. Zboljšani sestav Vermorelov. Mehovi za žveplanje trt.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. Slamoreznice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

IG. HELLER na Dunaju, II/., Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Ceniki brezplačno!

(15-11)

☛ Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati. ☛

Mala naznanila.

Vnak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Vsakovrstne jerbace, grablje, toporišča, izborne pipe ter sploh vso drugo gospodarsko leseno robo priporoča po nizki ceni Matko Arko, trgovec s suho robo v Ljubljani, semeniško poslojce. (64)

Ose z najboljšega brusnega kamna 100 kosov za 3 gld. 10 kr. priporoča J. Razboršek v Šmartnem pri Litiji. Pošilja se v vsaki množini po povzetju. (103)

Jajca za valjenje, od belih kokošij »Langshan«, ktera so bila opisana v 19. štev. »Kmetovalca« l. 1897.; prodaja Ivan Stele v Zalogu pod Ljubljano. (105)

Vino »Teran« I. in II. vrste prodaja in razpošilja od 56 litrov naprej Makso Ukmar, veleposesnik v Avbru, pošta Dutovlje pri Sežani. Cena po dogovoru. (117)

Mreže za okna in za pesek presejati izdeluje, po nizki ceni France Škander, mrežar v Št. Jurju pri Kranju. (124)

Mačkovco (inkarnatko), letošnjega pridelka, ima naprodaj Al. Bergant, posestnik v Št. Jurji pri Kranju. (125)

Umetna gnojila raznih vrst, izvorni Bartheljnovo karbolinej in Bartheljnovo klajno apno, priporoča po zmernih cenah Franc Šubelj, »pri Mušniku« v Kamniku. (131)

Močnega dečka, kateri ima veselje do kolarske obrti se vsprejme takoj. — Ponudbe na Jakoba Pokorna, poste restante Stari trg pri Kočevju. (132)

Kolarjem! Velik, debel jesen, kakeršnega ni na Kranjskem, je naprodaj. Več se izve v župnišču v Strugah, pošta Videm—Dobropolje (133)

Št. 4814.

Razglas.

Deželni zbor kranjski je v svoji seji dne 21. aprila t. l. naročil deželnemu odboru vse potrebno pozvedeti v svrhu ustanovitve vzornega kmetijskega zavoda na Gorenjskem, na katerem bi se osnovala zimska kmetijska šola in vravnali posebni strokovni tečaji za razne važne panoge kmetijstva na pr. za mlekarstvo in sirarstvo ter planinarstvo, gozdarstvo, sadjerejo itd. (47-2)

V ta namen potrebuje deželni odbor primerne, kmetijskega posestva, na katerem se nahaja že sedaj vzorno vravnano kmetijsko gospodarstvo z vzorno živinorejo, ali na katerem bi se potom zakona za daljšo dobo moglo tako vzorno gospodarstvo urediti.

Deželni odbor se za to obrača do gg. lastnikov takih vzorno vravnanih kmetij na Gorenjskem, oziroma do gg. lastnikov kmetij, katere imajo za uredbo vzornega kmetijskega gospodarstva pripravna zemljišča in primerna gospodarska poslopja — ter tudi prostorov za stanovanje učitelja — voditelja kmetijske šole in učencev (20—24) ter v to potrebnih poslov, z valilom da do

konec meseca julija t. l.

podajo ponudbe z opisom posestva in napovedbo zahtevane letne zakupnine deželnemu odboru, ki bo tekom meseca avgusta ogledal dotična ponujena posestva.

Ker se ima gojiti na Gorenjski kmetijski šoli posebno planinarstvo, oziral se bo deželni odbor v prvi vrsti na ona posestva, katera imajo tudi planine v lasti.

Od deželnega odbora kranjskega

Ljubljana 24. junija 1899.

Kmetско posestvo

blizu Skofjeloke, z 61 orali sveta, mej tem 25 oralov zaraščene gozda, z hišo, kočjo in 3 gospodarskimi poslojji, na kojem se lahko preredi 14 goved, 5 prašičev in 30 glav drobnine, je z vsemi gospodarskimi priteklinami iz proste roke za blizu 8000 gld. takoj na prodaj.

Kupci naj se oglasijo pri (50-2)

M. Žigon-u,
trgovcu v Škofjiloki.

Ameriško patentovane ne varjene verige iz jekla,

ktere so sedaj tudi pri vojaki kot konjske ujzde predpisane, so dvakrat močnejše od varjenih, zelo lahke in cenaji kakor vse druge verige.

(40-6)

• Vzorci, z mnogimi pohvalnimi pismi, pošilja brezplačno. •

Akcijška družba fužin za jeklo v Beli peči na Gorenjskem
(popreje Goepfinger & Comp.)

Te vrste verig dobi se v vsaki večji trgovini za železo.

Peter Lassnik

v Ljubljani pri vhodu v Wolfve ulice h.-št. 1.

ZALOGA

špecerijskega, materijalnega in barvnega blaga; raznovrstnih vin, delikates, mineralnih vód, poljskega in vrtnega semena.

V zalogi ima pravi Liebigov mäsni izleček, Maggyjev ekstrakt za juho: slabe ribe, francoske in ruske sardine, tonina, francoski in kremski ženof, vsake vrste sira. Največja izbira suhih barv; angleski lak, namreč: asfalt-, kopal- in damar za podobarje in lakirarje; örne lak za železo in usnje. špirit, lake za mizarska dela, najlepše čopice (penzlji) za zidarje in podobarje. Mnogovrstno blago narejeno iz ščetinj, kakor lepe konjske in vsakovrstne druge krtače. Cerkvene in druge sveče. Morske šobe. Pravo ribje zdravilno olje. Največja zaloga najboljšega vina iz domačih in tujih krajev; šampanjca in likerov, najboljšega pravega ruma, araka, konjaka in vse vrste žganja. Mnogovrstne brusne kamne. Gips za deteljo; zidarski mavec in cement. Kristalna soda za perilo. Šmirgeljnov in glažnat papir za podobarje in mizarje. Velika zaloga raznoterih poljskih in vrtnih semen; japonske ajde, velikanske pese, rafij (trava za vezat). Živini posebno koristno fosforovo apno za klajo. Modro galico. Žveplo za trte. Prva zaloga mnogovrstne prave zdravilne vode iz domačih in tujih krajev: Rakoczyjeva, Fran-Josipova, Hunyadi-Janoš, Friedrichshallska grenčica; Pilsnaeska, Gieshübelska, Gleichenerška voda, Konstantin- in Ema-vrelec, Selters, Slatinska in Radenska kislá voda; železnate vode Levico, Ronzegno in Guber, Marijnotopeliška mineralna voda itd., itd., zaloga Wilhelmovega kričistiilnega čaja, pravi žilščni alop zoper kašelj. (51-2)

Tudi se sprejemajo najmanjša naročila, oskrbuje se tukaj neimenovano blago in pošilja radovoljno po pošti, ne oziraje se na dobiček, po najnižji ceni.

Usojam si slav. občinstvu naznaniti, da prevzamem in izvršujem točno naročila na

kavo, čaj, olje, riž, makarone, delikatese, sadje, ribe, vina itd.

Pošiljatve v omotih po b ky oddajam po pošti, one od 30 ky naprej pa po železnici s povzetjem.

Take pošiljatve se izplačajo vsakomur, posebno p. n gg krčmarjem, družinam in očim, ki rabijo za dom različne jestvine ali želé o raznih prilikah nabaviti si specialitete, katerih se na deželi ne dobi, ali pa le zelo drago, n pr. **morske ribe in rake, sveže sadje, fino olje** itd. — Glavni moj namen je razpošiljati dobro blago in po nizki ceni. — Cenike doposljem radovoljno in brezplačno. — Za p. n. gg. trgovce imam poseben cenik in zamorem dati blagó po tako nizkih cenah, da se ne bojim konkurence. — Tudi sprejemam zastopstva in vsakojaka posredovanja.

Z odličnim spoštovanjem

Ernest Pegan,

(42-4)

Trst, ulica S. Francesco št. 6.

F. P. VIDIC & drug.

Ljubljana, Prešernove ulice

priporočajo po najnižji ceni pripoznano najboljše kakovosti: zarezano strešno opeko (Strangfalz-ziegel) rudečo in črno; nadalje

zidarsko opeko;

Romancement, lastnega izdelka iz tovarne v Šmarci pri Kamniku; dovški Portland cement; vsakovrstne peči v raznovrstnih barvah in oblikah; šamotni in cementni tlak; cevi iz kamenine za stranišča in vodovode; ognjetrdno opeko, ter vse v stavbarsko stroko spadajoče predmete. (34-7)

Vsakovrstno opeko, (19-10)

kakor zarezano strešno opeko (Strangfalz-Dachziegel) in prešano zarezano opeko (Marseiller gepresste Dachziegel) navadno izdelano in s terom napojeno (črno) prodajata po najnižjih cenah

Knez & Supančič,

tovarna za opeko v Ljubljani.

KATHREINER-
Kneippova
sladna kava.

Stara mamica, se meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. Pri živčnih, arčnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najprijubljenjša kavinna pijača v stotisočero rodovinah.

(1-6)

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijerji (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi

Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori. Zboljšani sestav Vermorelov. Mehovi za žveplanje trt.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. Slamoreznice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

IG. HELLER na Dunaju, II/1, Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Ceniki brezplačno!

(15-10)

☛ Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati. ☛

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 6 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Mizarska dela za stavbo in pobištvo, izvršuje solidno, točno in ceno Simon Praprotnik, mizarski mojster v Ljubljani (Vodmat) st. 104. (24)

Med, pitanec, po 55 kr. kilogram prodaja Jak. Kuralt v Žabnici, pošta Škofja Loka. (93)

Vsakovrstne jerbese, grablje, toporišča, izborne pipe ter sploh vso drugo gospodarsko leseno robo priporoča po nizki ceni Matko Arko, trgovec s suho robo v Ljubljani, semeniško poslopje. (64)

Ose z najboljšega brusnega kamna 100 kosov za 3 gl. 10 kr. priporoča J. Razboršek v Šmartnem pri Litiji. Pošilja se v vsaki množini po povzetju. (103)

Jajca za valjenje, od belih kokošij »Langshan«, ktera so bila opisana v 19. šte. »Kmetovalca« l. 1897.; prodaja Ivan Stele v Zalogu pod Ljubljano. (105)

Med, pitanec, po 52 kr. kilogram prodaja Jan. Sajevec v Velesovem. Pošta Cerklje, Gorenjsko. (114)

Med, pitanec, po 54 kr. kilogram, prodaja Valentin Selan, čebelar na Trati, pošta Cerklje, Gorenjsko. (115)

Vino »Teran« I. in II. vrste prodaja in razpošilja od 56 litrov naprej Makso Ukmar, veleposestnik v Avbru, pošta Dutovlje pri Sezani. Cena po dogovoru. (117)

Mreže za okna in za pesek presejati izdeluje, po nizki ceni France Škander, mrežar v Št. Jurju pri Kranju. (124)

Mačkovco (inkarnatko), letošnjega pridelka, ima naprodaj Al. Bergant, posestnik v Št. Jurji pri Kranju. (125)

Učenca, kateri ima veselje izučiti se v sirarstvu sprejme sirarska zadruga v Zagorju ob Savi. Ponudbe sprejema L. Habat ml. v Zagorju. (126)

Prasiča, dobre pasme, 5 do 7 mesecev starega želi kupiti Matevž Avsec, posestnik v Viševku, pošta Stari trg pri Rakeku. (127)

Bika, čiste belanske pasme od 16 mesecev do 2 leti starega želi kupiti Ivan Lampe, posestnik v Črnem Vrhu nad Idrijo. (128)

Dvoje valerjev, (Schrot- und Auflös Walzenstühle Nr. 0), prav malo obrabljene, ima naprodaj za nizko ceno Alojzij Kupec pri Sv. Lovrencu, pošta Sv. Pavel pri Boldu, Spodnje Štajersko. — Ravno tam se sprejme učenec za mlinarsko obrt 14 do 15 let star. (129)

Plemenskega prasiča, velike jorkširske pasme, 4 mesece starega, proda ali zamenja proti enakemu Fr. Roblek v Žalcu. (130)

↔ Domača tvrdka ↔

Josip Lorber in dr.

tovarna za stroje in livarna v Žalcu pri Celju

izdeluje in prodaja po **tovarniški ceni**:

Najboljše in najcenejše travniške brane,

najzbornejše slamoreznice, najnovejše mlatilnice z ležiščem na krogle, istotako stiskalnice in mline za grozdje in sadje, geple itd.

Najboljše možnarje za streljanje proti točli, kakor tudi v nalašč zato napravljene cilindre po prav solidni ceni. (14—5)

Prevzame v najboljšo in točno izvrško vsa v strojno in livarsko stroko spadajoča dela za tovarne, mline, žage in druge obrtniške naprave, istotako prevzame vsak stroj v najtemeljitejšo in cenejšo popravo.

Za vsak možnar, stroj, sploh za vsako delo se jamôl

↔ **Tovarniške cene.** ↔

Kmetisko posestvo

blizu Škofjeloke, z 61 orali sveta, mej tem 25 oralov zaraščenega gozda, z hišo, kočo in 3 gospodarskimi poslopji, na kojem se lahko preredi 14 goved, 5 prašičev in 30 glav drobnine, je z vsemi gospodarskimi priteklinami iz proste roke za blizu 8000 gl. takoj na prodaj.

Kupci naj se oglasiojo pri (51-1)

M. Žigon-u,
trgovcu v Škofjiloki.

Ameriško patentovane ne varjene verige iz jekla,

ktere so sedaj tudi pri vojaki kot konjske ujzde predpisane, so dvakrat močnejše od varjenih, zelo lahke in ceneji kakor vse druge verige

(40-b)

↔ **Vzorce**, z mnogimi pohvalnimi pismi, pošilja brezplačno. ↔

Akcijška družba fužin za jeklo v Beli peči na Gorenjskem
(popreje Goeppinger & Comp.)

Te vrste verig dobi se v vsaki večji trgovini za železo.

Št. 4814.

Razglas.

Deželni zbor kranjski je v svoji seji dne 21. aprila t. l. naročil deželnemu odboru vse potrebno pozvedeti v svrhu ustanovitve vzornega kmetijskega zavoda na Gorenjskem, na katerem bi se osnovala zimska kmetijska šola in vravnali posebni strokovni tečaji za razne važne panoge kmetijstva na pr. za mlekarstvo in sirarstvo ter planinarstvo, gozdarstvo, sadjerejo itd. (47-1)

V ta namen potrebuje deželni odbor primerne, kmetijskega posestva, na katerem se nahaja že sedaj vzorno vravnano kmetijsko gospodarstvo z vzorno živinorejo, ali na katerem bi se potom zakona za daljšo dobo moglo tako vzorno gospodarstvo urediti.

Deželni odbor se za to obrača do gg. lastnikov takih vzorno vravnanih kmetij na Gorenjskem, oziroma do gg. lastnikov kmetij, katere imajo za uredbo vzornega kmetijskega gospodarstva pripravna zemljišča in primerna gospodarska poslopja — ter tudi prostorov za stanovanje učitelja — voditelja kmetijske šole in učencev (20—24) ter v to potrebnih poslov, z vabilom da do

konec meseca julija t. l.

podajo ponudbe z opisom posestva in napovedbo zahtevane letne zakupnine deželnemu odboru, ki bo tekom meseca avgusta ogledal dotična ponujena posestva.

Ker se ima gojiti na Gorenjski kmetijski šoli posebno planinarstvo, oziral se bo deželni odbor v prvi vrsti na ona posestva, katera imajo tudi planine v lasti.

Od deželnega odbora kranjskega

Ljubljana 24. junija 1899.